

## USTAWA

z dnia 13 listopada 2003 r.

### o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

(Dz. U. z dnia 29 listopada 2003 r.)

## Rozdział 1

### Przepisy ogólne

**Art. 1.** Ustawa określa:

- 1) źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów;
- 2) zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

**Art. 2.** Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) jednostkach samorządu terytorialnego - rozumie się przez to gminy, powiaty i województwa;
- 2) roku budżetowym - rozumie się przez to rok, na który jest uchwalana ustawa budżetowa;
- 3) roku bazowym - rozumie się przez to rok poprzedzający rok budżetowy;
- 4) liczbie mieszkańców - rozumie się przez to liczbę mieszkańców faktycznie zamieszkałych na obszarze danej jednostki samorządu terytorialnego lub obszarze kraju, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 5) ogólnej kwocie wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych - rozumie się przez to 100 % wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, pobieranego na zasadach ogólnych, tj. według skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.<sup>1)</sup>), oraz podatku pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w wysokości 19 %; przez wpływy rozumie się wpłaty pomniejszone o dokonane zwroty;
- 6) ogólnej kwocie wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych - rozumie się przez to 100 % wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych, przy czym przez wpływy rozumie się wpłaty pomniejszone o dokonane zwroty;
- 7) nowych jednostkach samorządu terytorialnego - rozumie się przez to jednostki samorządu terytorialnego, które zostały utworzone lub których granice uległy zmianie po dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy;
- 8) reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego - rozumie się przez to przedstawicieli samorządu terytorialnego w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 9) produkcie krajowym brutto (PKB) na jednego mieszkańca - rozumie się przez to średnią wartość produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca, ogłoszoną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedzający o 3 lata rok bazowy;
- 10) stopie bezrobocia i liczbie bezrobotnych - rozumie się przez to stopę bezrobocia i liczbę bezrobotnych, ustalone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy;
- 11) gęstości zaludnienia - rozumie się przez to liczbę mieszkańców przypadających na jeden kilometr kwadratowy danej jednostki samorządu terytorialnego lub kraju, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy;
- 12) powierzchni dróg - rozumie się przez to, wynikającą z ewidencji dróg, o której mowa w art. 10 ust. 11 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838, z późn. zm.<sup>2)</sup>), powierzchnię wydzielonych pasów terenu przeznaczonych do ruchu lub postoju pojazdów oraz do ruchu pieszych, wraz z pobocznymi oraz z leżącymi w ich ciągu obiektami inżynierskimi, placami, zatokami postojowymi oraz znajdującymi się w wydzielonych pasach terenu chodnikami i ścieżkami rowerowymi - wykazaną przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 13) przewodniczącym zarządu jednostki samorządu terytorialnego - rozumie się przez to również wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

**Art. 3. 1.** Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:

- 1) dochody własne;
- 2) subwencja ogólna;
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa.

2. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

3. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być:

- 1) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 2) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 3) inne środki określone w odrębnych przepisach.

## **Rozdział 2**

### **Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego**

**Art. 4. 1.** Źródłami dochodów własnych gminy są:

- 1) wpływy z podatków:
  - a) od nieruchomości,
  - b) rolnego,
  - c) leśnego,
  - d) od środków transportowych,
  - e) dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
  - f) od posiadania psów,
  - g) od spadków i darowizn,
  - h) od czynności cywilnoprawnych;
- 2) wpływy z opłat:
  - a) skarbowej,
  - b) targowej,
  - c) miejscowej,
  - d) <sup>(1)</sup> (uchylona),
  - e) eksploatacyjnej - w części określonej w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.<sup>3)</sup>),
  - f) innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- 4) dochody z majątku gminy;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 7) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34 %, z zastrzeżeniem art. 89.

3. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 6,71 %.

**Art. 5. 1.** Źródłami dochodów własnych powiatu są:

- 1) wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe powiatu oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych powiatowych jednostek budżetowych;
- 3) dochody z majątku powiatu;
- 4) spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- 5) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 6) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- 9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 10) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 11) inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze powiatu wynosi 10,25 %.

3. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze powiatu, wynosi 1,40 %.

**Art. 6.** 1. Źródłami dochodów własnych województwa są:

- 1) dochody uzyskiwane przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz wpłaty od wojewódzkich zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych wojewódzkich jednostek budżetowych;
- 2) dochody z majątku województwa;
- 3) spadki, zapisy i darowizny na rzecz województwa;
- 4) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 6) odsetki od pożyczek udzielanych przez województwo, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 7) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody województwa;
- 8) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych województwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 10) inne dochody należne województwu na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze województwa wynosi 1,60 %.

3. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze województwa, wynosi 15,90 %.

**Art. 7.** 1. Subwencja ogólna składa się z części:

- 1) dla gmin:
  - a) wyrównawczej,
  - b) równoważącej;
- 2) dla powiatów:
  - a) wyrównawczej,
  - b) równoważącej;
- 3) dla województw:
  - a) wyrównawczej,
  - b) regionalnej;
- 4) oświatowej - dla gmin, powiatów i województw.

2. Jednostki samorządu terytorialnego dokonują, na zasadach określonych w ustawie, wpłat do budżetu państwa.

3. O przeznaczeniu środków otrzymanych z tytułu subwencji ogólnej decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

**Art. 8.** 1. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być dotacje celowe z budżetu państwa na:

- 1) zadania z zakresu administracji rządowej oraz na inne zadania zlecone ustawami;
- 2) zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej;
- 3) usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych;
- 4) finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych;
- 5) realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

2. Dochodami powiatu są dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań straży i inspekcji, o których mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.<sup>4)</sup>).

3. Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być środki z funduszy celowych, pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

### **Rozdział 3**

#### **Zasady ustalania i gromadzenia dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego**

**Art. 9.** 1. Kwotę udziału gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiącego dochód budżetu państwa, ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez wskaźnik 0,3934, z zastrzeżeniem art. 89, i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego od osób

fizycznych zamieszkałych na obszarze gminy, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku, ustalonego na podstawie złożonych do dnia 30 czerwca roku bazowego zeznań podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznego obliczenia podatku dokonanego przez płatników.

2. Kwotę udziału powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiącego dochód budżetu państwa, ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez wskaźnik 0,1025, z zastrzeżeniem art. 90 ust. 2, i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze powiatu, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku, ustalonego na podstawie złożonych do dnia 30 czerwca roku bazowego zeznań podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznego obliczenia podatku dokonanego przez płatników.

3. Kwotę udziału województwa we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiącego dochód budżetu państwa, ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z tego podatku przez wskaźnik 0,0160 i wskaźnik równy udziałowi należnego w roku poprzedzającym rok bazowy podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze województwa, w ogólnej kwocie należnego podatku w tym samym roku, ustalonego na podstawie złożonych do dnia 30 czerwca roku bazowego zeznań podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu oraz rocznego obliczenia podatku dokonanego przez płatników.

**Art. 10.** 1. Jeżeli podatnik podatku dochodowego od osób prawnych posiada zakład (oddział) położony na obszarze jednostki samorządu terytorialnego innej niż właściwa dla jego siedziby, to część dochodu z tytułu udziału we wpływach z tego podatku jest przekazywana do budżetu jednostki samorządu terytorialnego, na której obszarze znajduje się ten zakład (oddział), proporcjonalnie do liczby zatrudnionych w nim osób na podstawie umowy o pracę, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku podatkowej grupy kapitałowej przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej oraz zakładów (oddziałów) tych spółek.

3. Zakładem (oddziałem) w rozumieniu ustawy jest określone w umowie o pracę miejsce wykonywania pracy, położone na obszarze jednostki samorządu terytorialnego innej niż jednostka samorządu terytorialnego właściwa dla siedziby podatnika.

4. Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych są obowiązani do sporządzania i przekazywania informacji składanych do urzędów skarbowych, zawierających wykaz zakładów (oddziałów) oraz liczbę osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, świadczących pracę w poszczególnych zakładach (oddziałach) ze wskazaniem jednostek samorządu terytorialnego, na których obszarze są położone.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb rozliczeń dochodów z tytułu udziału jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników posiadających zakłady (oddziały), położone na obszarze jednostki samorządu terytorialnego innej niż jednostka samorządu terytorialnego właściwa dla siedziby podatnika, przyjmując za podstawę tych rozliczeń informacje, o których mowa w ust. 4, z uwzględnieniem sposobu zwrotu nadpłaty dochodów wynikającej z rozliczenia rocznego wpływów z tego podatku;
- 2) wzór i terminy składania informacji, o której mowa w ust. 4.

**Art. 11.** 1. Środki stanowiące dochody jednostek samorządu terytorialnego, które na podstawie odrębnych przepisów pobierają urzędy skarbowe, są odprowadzane na rachunek budżetu właściwej jednostki samorządu terytorialnego w terminie 14 dni od dnia, w którym wpłynęły na rachunek urzędu skarbowego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Środki stanowiące dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych podlegają przekazaniu z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa na rachunki budżetów właściwych jednostek samorządu terytorialnego w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatek wpłynął na rachunek urzędu skarbowego.

**Art. 12.** Naczelnik urzędu skarbowego przekazuje jednostkom samorządu terytorialnego, na wniosek przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego, kwartalne informacje o stanie i terminach realizacji dochodów, o których mowa w art. 11 ust. 1.

**Art. 13.** Jeżeli dochody pobrane przez urzędy skarbowe na rzecz jednostek samorządu terytorialnego nie zostaną przekazane w terminach, o których mowa w art. 11, jednostce samorządu terytorialnego przysługują odsetki w wysokości ustalonej jak dla zaległości podatkowych.

**Art. 14.** 1. Wpływy z opłaty skarbowej:

- 1) <sup>(2)</sup> (uchylony);
- 2) <sup>(3)</sup> uiszczanej gotówką, są wpłacane na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma siedzibę podmiot, który dokonał czynności urzędowej albo wydał zaświadczenie lub zezwolenie, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 3) <sup>(4)</sup> (uchylony);
- 4) w pozostałych przypadkach są wpłacane na rachunek budżetu gminy, na obszarze której jest położony właściwy miejscowo organ podatkowy.

2. <sup>(5)</sup> Jeżeli podmiotem, który dokonał czynności urzędowej albo wydał zaświadczenie lub zezwolenie, jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub upoważniony przez niego podmiot, wpływy z opłaty skarbowej uiszczanej gotówką są wpłacane na rachunek budżetu tej gminy.

**Art. 15.** Wpływy z podatku od spadków i darowizn są przekazywane:

- 1) w przypadku pobranego przez płatnika podatku od spadków i darowizn z tytułu nabycia, w drodze darowizny, własności nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego: prawa do domu jednorodzinnego i prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której jest położona nieruchomość; jeżeli nieruchomość ta jest położona na obszarze różnych gmin lub darowizna obejmuje przedmioty położone na obszarze różnych gmin - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma miejsce zamieszkania (siedzibę) darczyńca w dniu przyjęcia darowizny przez obdarowanego, a jeżeli darczyńca nie ma miejsca zamieszkania (siedziby) w kraju - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania obdarowanego;
- 2) w przypadku pobranego przez płatnika podatku od spadków i darowizn z tytułu nabycia, w drodze nieodpłatnego zniesienia współwłasności, przedmiotów, o których mowa w pkt 1 - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której jest położona nieruchomość, a jeżeli nieruchomość jest położona na obszarze różnych gmin - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma miejsce zamieszkania nabywca w dniu powstania obowiązku podatkowego, a jeżeli nabywca nie ma miejsca zamieszkania w kraju - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania (siedziby) zbywcy;
- 3) w przypadku darowizny innych rzeczy lub innych praw majątkowych, niż wymienione w pkt 1 - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma miejsce zamieszkania lub siedzibę darczyńca w dniu przyjęcia darowizny przez obdarowanego, a jeżeli darczyńca nie ma miejsca zamieszkania (siedziby) w kraju - na rachunek budżetu gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania obdarowanego;
- 4) w przypadku nieodpłatnego zniesienia współwłasności innych rzeczy lub innych praw majątkowych, niż wymienione w pkt 1 - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której w chwili powstania obowiązku podatkowego ma miejsce zamieszkania nabywca, a jeżeli nabywca nie ma miejsca zamieszkania w kraju - na rachunek budżetu gminy, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania zbywcy;
- 5) z tytułu spadku lub zachowku - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której są położone przedmioty spadku, a jeżeli przedmioty spadku są położone na obszarze różnych gmin - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania (pobytu) spadkodawcy; jeżeli spadkodawca nie miał miejsca zamieszkania w kraju - na rachunek budżetu gminy, na terenie której ma miejsce zamieszkania spadkobierca;
- 6) z tytułu zasiedzenia, jeżeli:
  - a) przedmiotem zasiedzenia jest własność nieruchomości lub służebność gruntowa - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której jest położona nieruchomość,
  - b) przedmiotem zasiedzenia jest nieruchomość położona na obszarze różnych gmin lub rzeczy ruchome - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma miejsce zamieszkania nabywca;
- 7) w pozostałych przypadkach - na rachunek miasta stołecznego Warszawy.

**Art. 16.** Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych są przekazywane:

- 1) od czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem jest przeniesienie własności nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego oraz wynikających z przepisów prawa spółdzielczego: prawa do domu jednorodzinnego i prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości;
- 2) od umowy spółki - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której spółka ma siedzibę;
- 3) od czynności cywilnoprawnych, których przedmiotem jest przeniesienie własności rzeczy ruchomych i praw majątkowych, niewymienionych w pkt 1 - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę nabywcy, a jeżeli:
  - a) jedynie zbywca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zbywcy,
  - b) żadna ze stron nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w kraju - na rachunek budżetu gminy właściwej ze względu na miejsce dokonania czynności;
- 4) od umowy sprzedaży przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której znajduje się siedziba tego przedsiębiorstwa albo jego zorganizowana część;
- 5) od pozostałych czynności cywilnoprawnych - na rachunek budżetu gminy, na obszarze której ma siedzibę właściwy miejscowo urząd skarbowy.

**Art. 17. 1.** Organ podatkowy potrąca z bieżących wpływów należnych gminie kwoty przekazanego jej podatku od spadków i darowizn lub podatku od czynności cywilnoprawnych, wypłacone podatnikom tytułem zwrotu nadpłaty, wraz z jej oprocentowaniem, lub tytułem zwrotu podatku.

2. Kwoty wypłacone podatnikom tytułem zwrotu nadpłaty, wraz z jej oprocentowaniem, w przekazanej gminie opłacie skarbowej, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 4, poz. 23, z późn. zm.<sup>5)</sup>), a także tytułem zwrotu tej opłaty, organ podatkowy potrąca z bieżących wpływów z opłaty skarbowej, a w przypadku ich braku - z bieżących wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych.

3. W przypadku braku środków, z których może nastąpić potrącenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, organ podatkowy dokonuje potrącenia z kolejnych wpływów należnych gminie z danego podatku.

**Art. 18.** 1. Do udzielania ulg podatkowych, umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminów płatności należności z tytułu podatków i opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego, a także zwalniania z obowiązku pobrania bądź ograniczenia poboru tych należności mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.<sup>6)</sup>).

2. W przypadku pobieranych przez urząd skarbowy podatków i opłat stanowiących w całości dochody jednostek samorządu terytorialnego, naczelnik tego urzędu może umarzać, odraczać termin zapłaty lub rozkładać na raty należności oraz zwalniać płatnika z obowiązku pobrania bądź ograniczać pobór należności wyłącznie na wniosek lub za zgodą przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

3. Wniosek lub zgoda, o których mowa w ust. 2, są wydawane w formie postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, naczelnik urzędu skarbowego przekazuje jednostce samorządu terytorialnego informacje o wydanych decyzjach w terminie 10 dni po upływie każdego kwartału.

## **Rozdział 4**

### **Zasady ustalania subwencji ogólnej i wpłat dla jednostek samorządu terytorialnego**

**Art. 19.** Kwoty przeznaczone na części subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 7 ust. 1, oraz kwoty wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 2, odpowiednio dla gmin, powiatów i województw określa ustawa budżetowa.

**Art. 20.** 1. Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin stanowi suma kwoty podstawowej oraz, z zastrzeżeniem ust. 9, kwoty uzupełniającej.

2. Kwotę podstawową otrzymuje gmina, w której wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, zwany dalej "wskaźnikiem G", jest mniejszy niż 92 % wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin, zwanego dalej "wskaźnikiem Gg".

3. Przez dochody podatkowe, o których mowa w ust. 2, rozumie się łączne dochody z tytułu:

- 1) podatku od nieruchomości;
- 2) podatku rolnego;
- 3) podatku leśnego;
- 4) podatku od środków transportowych;
- 5) podatku od czynności cywilnoprawnych;
- 6) podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej;
- 7) wpływów z opłaty skarbowej;
- 8) wpływów z opłaty eksploatacyjnej;
- 9) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 10) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

4. Wskaźnik G oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych gminy, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców gminy.

5. Wskaźnik Gg oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców kraju.

6. Wysokość należnej gminie kwoty podstawowej oblicza się dla gmin, w których:

- 1) wskaźnik G jest równy lub niższy od 40 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą sumę:
  - a) liczby stanowiącej 90 % różnicy między 40 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G,
  - b) liczby stanowiącej 40,75 % wskaźnika Gg;
- 2) wskaźnik G jest wyższy od 40 % i nie wyższy od 75 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą sumę:
  - a) liczby stanowiącej 80 % różnicy między 75 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G,
  - b) liczby stanowiącej 12,75 % wskaźnika Gg;
- 3) wskaźnik G jest wyższy od 75 % i niższy od 92 % wskaźnika Gg - mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez liczbę stanowiącą 75 % różnicy między 92 % wskaźnika Gg i wskaźnikiem G.

7. Kwotę uzupełniającą otrzymuje gmina, w której gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju.

8. Wysokość należnej gminie kwoty uzupełniającej oblicza się jako iloczyn:

- 1) 17 % wskaźnika Gg;
- 2) liczby mieszkańców gminy;
- 3) ilorazu różnicy średniej gęstości zaludnienia w kraju i gęstości zaludnienia w gminie do średniej gęstości zaludnienia w kraju.

9. Jeżeli w gminie, o której mowa w ust. 7, wskaźnik G jest wyższy od 150 % wskaźnika Gg, gmina ta nie otrzymuje kwoty uzupełniającej. Kwota uzupełniająca, wyliczona w sposób określony w ust. 8, zwiększa część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin.

**Art. 21.** 1. Część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty wpłat gmin określonych w art. 29 oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 20 ust. 9.

2. Część równoważącą subwencji ogólnej dzieli się między gminy w celu uzupełnienia dochodów w związku ze zmianą finansowania zadań - w sposób określony na podstawie ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, uwzględniając sytuację finansową gmin, a w szczególności kierując się wysokością wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym wydatków związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych.

**Art. 22.** 1. Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla powiatów stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej.

2. Kwotę podstawową otrzymuje powiat, w którym wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie, zwany dalej "wskaźnikiem P", jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów, zwany dalej "wskaźnikiem Pp".

3. Przez dochody podatkowe, o których mowa w ust. 2, rozumie się łączne dochody z tytułu:

- 1) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 2) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

4. Wskaźnik P oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych powiatu, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców powiatu.

5. Wskaźnik Pp oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich powiatów, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców kraju.

6. Wysokość należnej powiatowi kwoty podstawowej ustala się mnożąc liczbę stanowiącą 88 % różnicy między wskaźnikiem Pp a wskaźnikiem P przez liczbę mieszkańców danego powiatu.

7. Kwotę uzupełniającą otrzymuje powiat, w którym wskaźnik bezrobocia w powiecie, obliczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju, zwany dalej "wskaźnikiem B", jest wyższy od 1,10.

8. Wysokość należnej powiatowi kwoty uzupełniającej oblicza się:

- 1) dla powiatów, w których wskaźnik B jest nie większy niż 1,25 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,10 przez liczbę stanowiącą 10 % wskaźnika Pp i przez liczbę mieszkańców tego powiatu;
- 2) dla powiatów, w których wskaźnik B jest większy niż 1,25 i nie większy niż 1,40 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,25 przez liczbę stanowiącą 25 % wskaźnika Pp, powiększoną o 1,50 % wskaźnika Pp, i przez liczbę mieszkańców tego powiatu;
- 3) dla powiatów, w których wskaźnik B jest większy niż 1,40 - mnożąc różnicę między wskaźnikiem B a liczbą 1,40 przez liczbę stanowiącą 40 % wskaźnika Pp, powiększoną o 5,25 % wskaźnika Pp, i przez liczbę mieszkańców tego powiatu.

**Art. 23.** 1. Część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów ustala się w wysokości łącznej kwoty wpłat powiatów określonych w art. 30.

2. Część równoważącą subwencji ogólnej dzieli się między powiaty w celu uzupełnienia dochodów w związku ze zmianą finansowania zadań - w sposób określony na podstawie ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określa, w drodze rozporządzenia, sposób podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów, uwzględniając sytuację finansową powiatów, a w szczególności kierując się wysokością wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zróźnicowaniem sieci dróg powiatowych.

**Art. 24.** 1. Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla województw stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej.

2. Kwotę podstawową otrzymuje województwo, w którym wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w województwie, zwany dalej "wskaźnikiem W", jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich województw, zwany dalej "wskaźnikiem Ww".

3. Przez dochody podatkowe, o których mowa w ust. 2, rozumie się łączne dochody z tytułu:

- 1) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 2) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

4. Wskaźnik W oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych województwa, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców województwa.

5. Wskaźnik Ww oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich województw, uzyskanych w roku poprzedzającym rok bazowy, przez liczbę mieszkańców kraju.

6. Wysokość należnej województwu kwoty podstawowej ustala się mnożąc liczbę stanowiącą 70 % różnicy między wskaźnikiem Ww a wskaźnikiem W przez liczbę mieszkańców województwa.

7. Kwotę uzupełniającą otrzymuje województwo, w którym liczba mieszkańców nie przekracza 3 milionów.

8. Wysokość kwoty uzupełniającej należnej województwu oblicza się mnożąc liczbę stanowiącą 9 % wskaźnika Ww przez przeliczeniową liczbę mieszkańców, ustaloną dla województw o liczbie mieszkańców:

- 1) nie większej niż 2 miliony - jako sumę 2 milionów mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców powyżej 1 miliona;
- 2) większej niż 2 miliony, ale nie większej niż 2,5 miliona - jako sumę 2,5 miliona mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców powyżej 2 milionów;
- 3) większej niż 2,5 miliona, ale nie większej niż 3 miliony - jako sumę 2,75 miliona mieszkańców i 50 % liczby mieszkańców ponad 2,5 miliona.

**Art. 25.** 1. Część regionalną subwencji ogólnej dla województw ustala się w wysokości łącznej kwoty wpłat województw określonych w art. 31.

2. Kwotę stanowiącą 20 % części regionalnej, o której mowa w ust. 1, dzieli się między województwa, w których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110 % średniej stopy bezrobocia w kraju.

3. Wysokość należnej województwu kwoty, o której mowa w ust. 2, oblicza się w następujący sposób:

- 1) ustala się województwa, w których stopa bezrobocia jest wyższa od 110 % średniej stopy bezrobocia w kraju;
- 2) oblicza się - dla kraju - procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych liczby bezrobotnych w następujących przedziałach wiekowych:
  - a) przedział I - do 24 lat,
  - b) przedział II - 25-34 lat,
  - c) przedział III - 35-44 lat,
  - d) przedział IV - 45-54 lat,
  - e) przedział V - 55 i więcej lat- zwanych dalej "przedziałami";
- 3) oblicza się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w tym województwie liczby bezrobotnych w poszczególnych przedziałach;
- 4) ustala się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - przedziały, w których procentowy udział liczby bezrobotnych w określonym wieku w ogólnej liczbie bezrobotnych jest większy niż ustalony dla kraju, odrębnie dla każdego przedziału, udział procentowy bezrobotnych w danym przedziale w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- 5) ustala się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - przeliczeniową liczbę bezrobotnych w województwie dla przedziałów ustalonych zgodnie z pkt 4:
  - a) dla przedziału I - obliczoną jako iloczyn wskaźnika 1,75 i liczby bezrobotnych w tym przedziale w województwie,
  - b) dla przedziału II - obliczoną jako iloczyn wskaźnika 1,65 i liczby bezrobotnych w tym przedziale w województwie,
  - c) dla przedziału III - obliczoną jako iloczyn wskaźnika 1,45 i liczby bezrobotnych w tym przedziale w województwie,
  - d) dla przedziału IV - obliczoną jako iloczyn wskaźnika 1,25 i liczby bezrobotnych w tym przedziale w województwie,
  - e) dla przedziału V - równą liczbie bezrobotnych w tym przedziale w województwie;
- 6) ustala się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - ogólną przeliczeniową liczbę bezrobotnych, stanowiącą sumę przeliczeniowych liczb bezrobotnych w przedziałach, ustalonych zgodnie z pkt 4;
- 7) ustala się - dla województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - łączną przeliczeniową liczbę bezrobotnych, stanowiącą sumę ogólnych przeliczeniowych liczb bezrobotnych;
- 8) ustala się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - współczynnik udziału ogólnej przeliczeniowej liczby bezrobotnych w łącznej przeliczeniowej liczbie bezrobotnych;
- 9) współczynnik udziału obliczony dla danego województwa mnoży się przez wskaźnik 0,20 i łączną kwotę części regionalnej, o której mowa w ust. 1.

4. Kwotę stanowiącą 40 % części regionalnej, o której mowa w ust. 1, dzieli się między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

5. Wysokość należnej województwu kwoty, o której mowa w ust. 4, oblicza się w następujący sposób:

- 1) oblicza się - dla kraju - wskaźnik równy ilorazowi powierzchni dróg wojewódzkich i liczby mieszkańców kraju;
- 2) oblicza się dla danego województwa wskaźnik równy ilorazowi powierzchni dróg wojewódzkich w województwie i liczby mieszkańców tego województwa;
- 3) ustala się województwa, dla których wskaźnik określony w pkt 2 jest wyższy od wskaźnika określonego w pkt 1;

- 4) oblicza się - dla województw ustalonych zgodnie z pkt 3 - sumę wskaźników, o których mowa w pkt 2;
- 5) wylicza się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 3 - współczynnik udziału wskaźnika, o którym mowa w pkt 2, w sumie wskaźników obliczonej zgodnie z pkt 4;
- 6) współczynnik udziału obliczony dla danego województwa mnoży się przez wskaźnik 0,40 i łączną kwotę części regionalnej, o której mowa w ust. 1.

6. Kwotę stanowiącą 10 % części regionalnej, o której mowa w ust. 1, dzieli się między województwa, w których PKB w województwie, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest niższy od 75 % PKB w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

7. Wysokość należnej województwu kwoty, o której mowa w ust. 6, oblicza się w następujący sposób:

- 1) ustala się województwa, w których PKB w województwie, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest niższy od 75 % PKB w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- 2) oblicza się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - różnicę pomiędzy 75 % PKB w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju a PKB w województwie w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa;
- 3) oblicza się - dla województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - sumę różnic, o której mowa w pkt 2;
- 4) oblicza się - dla każdego z województw ustalonych zgodnie z pkt 1 - współczynnik udziału różnicy, o której mowa w pkt 2, w sumie różnic obliczonej zgodnie z pkt 3;
- 5) współczynnik udziału, obliczony dla danego województwa mnoży się przez wskaźnik 0,10 i łączną kwotę części regionalnej, o której mowa w ust. 1.

8. Kwotę stanowiącą 30 % części regionalnej, o której mowa w ust. 1, dzieli się między województwa w celu uzupełnienia dochodów w związku ze zmianą finansowania zadań - w sposób określony na podstawie ust. 9.

9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału kwoty, o której mowa w ust. 8, z uwzględnieniem sytuacji finansowej województwa, a w szczególności wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich.

**Art. 26.** 1. W budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej.

2. Wysokość rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w ust. 1, stanowi suma:

- 1) kwoty ustalonej w wysokości 2,0 % sumy planowanych części wyrównawczych subwencji ogólnej, ustalonych dla gmin, powiatów i województw;
- 2) kwoty nie mniejszej niż kwota rezerwy, przyjęta na dofinansowanie zadań, o których mowa w ust. 4, w ustawie budżetowej na rok bazowy, skorygowanej w przypadku zmiany zakresu realizowanych zadań, z zastrzeżeniem art. 86.

3. Środki, o których mowa w ust. 2 pkt 1, przeznacza się na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności na zadania związane z pomocą społeczną oraz na wyrównywanie różnic w dochodach jednostek samorządu terytorialnego po zmianie systemu finansowania zadań.

4. Środki, o których mowa w ust. 2 pkt 2, przeznacza się na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r.;
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu oraz w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym;
- 3) budowy, modernizacji, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

5. Rezerwą, o której mowa w ust. 2 pkt 1, dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego i właściwych ministrów.

6. Rezerwą, o której mowa w ust. 2 pkt 2, dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

**Art. 27.** Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa.

**Art. 28.** 1. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych.

2. Od kwoty, o której mowa w ust. 1, odlicza się 0,6 % na rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej.

3. Rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

4. Podział rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej następuje nie później niż do dnia 30 listopada każdego roku. Środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej przekazuje jednostkom samorządu terytorialnego minister właściwy do spraw finansów publicznych.

5. Część oświatową subwencji ogólnej, po odliczeniu rezerwy, o której mowa w ust. 2, dzieli się między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, biorąc pod uwagę zakres realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi - w sposób określony na podstawie ust. 6.

6. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określa, w drodze rozporządzenia, sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach i placówkach.

**Art. 29.** 1. Gminy, w których wskaźnik G jest większy niż 150 % wskaźnika Gg, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin.

2. Kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców gminy przez kwotę wynoszącą:

- 1) 20 % nadwyżki wskaźnika G ponad 150 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest nie większy niż 200 % wskaźnika Gg;
- 2) 10 % wskaźnika Gg, powiększoną o 25 % nadwyżki wskaźnika G ponad 200 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest większy niż 200 % i nie większy niż 300 % wskaźnika Gg;
- 3) 35 % wskaźnika Gg, powiększoną o 30 % nadwyżki wskaźnika G ponad 300 % wskaźnika Gg - dla gmin, w których wskaźnik G jest większy niż 300 % wskaźnika Gg.

**Art. 30.** 1. Powiaty, w których wskaźnik P jest większy niż 110 % wskaźnika Pp, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów.

2. Kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców powiatu przez kwotę wynoszącą:

- 1) 80 % nadwyżki wskaźnika P ponad 110 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest nie większy niż 120 % wskaźnika Pp;
- 2) 8 % wskaźnika Pp, powiększoną o 95 % nadwyżki wskaźnika P ponad 120 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest większy niż 120 % i nie większy niż 125 % wskaźnika Pp;
- 3) 12,75 % wskaźnika Pp, powiększoną o 98 % nadwyżki wskaźnika P ponad 125 % wskaźnika Pp - dla powiatów, w których wskaźnik P jest większy niż 125 % wskaźnika Pp.

**Art. 31.** 1. Województwa, w których wskaźnik W jest większy od 110 % wskaźnika Ww, dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw.

2. Kwotę rocznej wpłaty oblicza się mnożąc liczbę mieszkańców województwa przez kwotę wynoszącą:

- 1) 80 % nadwyżki wskaźnika W ponad 110 % wskaźnika Ww - dla województw, w których wskaźnik W jest nie większy niż 170 % wskaźnika Ww;
- 2) 48 % wskaźnika Ww, powiększoną o 95 % nadwyżki wskaźnika W ponad 170 % wskaźnika Ww - dla województw, w których wskaźnik W jest większy niż 170 % wskaźnika Ww.

**Art. 32.** 1. Podstawę do wyliczenia wskaźników G, Gg, P, Pp, W i Ww stanowią dochody wykazane, za rok poprzedzający rok bazowy, w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego, których obowiązek sporządzania wynika z odrębnych przepisów, z uwzględnieniem korekt, złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca roku bazowego.

2. <sup>(6)</sup> Dla ustalenia części wyrównawczej subwencji ogólnej i wpłat przyjmuje się dochody, które jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać z podatku rolnego, stosując do ich obliczenia średnią cenę skupu żyta, a z podatku leśnego - średnią cenę sprzedaży drewna, ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w przypadku innych podatków, stosując do ich obliczenia górne granice stawek podatków obowiązujące w danym roku, bez uwzględnienia, przewidzianych w przepisach prawa podatkowego:

- 1) ulg podatkowych;
  - 2) zaniechań poboru podatków;
  - 3) ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.
3. <sup>(7)</sup> (uchylony).

## Rozdział 5

### Zasady i tryb przekazywania części subwencji ogólnej

**Art. 33.** 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje właściwe jednostki samorządu terytorialnego o:

- 1) rocznych planowanych kwotach części subwencji ogólnej i planowanych wpłatach, przyjętych w projekcie ustawy budżetowej, oraz o planowanej kwocie dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych - w terminie do dnia 15 października roku bazowego;
- 2) rocznych kwotach części subwencji ogólnej, wynikających z ustawy budżetowej, oraz o rocznych wpłatach, wynikających z ustawy budżetowej - w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej;
- 3) zmianach kwot części subwencji ogólnej w wyniku podziału rezerwy tej części subwencji.

2. Jeżeli roczne kwoty części subwencji ogólnej dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zostały ustalone w innej wysokości niż kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 - minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje rozliczenia środków należnych i przekazanych:

- 1) w przypadku, gdy raty przekazane są mniejsze od rat należnych - zwiększając kolejną ratę o kwotę stanowiącą różnicę między kwotą należną za dany okres, ustaloną na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a kwotą faktycznie przekazaną, wyliczoną w oparciu o kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) w przypadku, gdy raty przekazane są większe od rat należnych - zmniejszając kolejną ratę o kwotę stanowiącą różnicę między kwotą faktycznie przekazaną, wyliczoną w oparciu o kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, a kwotą należną za dany okres, ustaloną na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a jeżeli różnica jest wyższa od jednej raty, ustalonej na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2 - wstrzymując przekazywanie rat aż do zlikwidowania powstałej nadpłaty.

3. Pozostałe po dokonaniu rozliczenia zgodnie z ust. 2 raty części subwencji ogólnej wynoszą 1/12 kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a raty części oświatowej subwencji ogólnej - 1/13 (2/13 za marzec) kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Jeżeli roczne kwoty wpłat jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zostały ustalone w innej wysokości niż kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 - jednostka samorządu terytorialnego dokonuje rozliczenia środków należnych i przekazanych:

- 1) w przypadku, gdy raty przekazane są mniejsze od rat należnych - zwiększając kolejną ratę o kwotę stanowiącą różnicę między kwotą należną za dany okres, ustaloną na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a kwotą faktycznie przekazaną, wyliczoną w oparciu o kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) w przypadku, gdy raty przekazane są większe od należnych - zmniejszając kolejną ratę o kwotę stanowiącą różnicę między kwotą faktycznie przekazaną, wyliczoną w oparciu o kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, a kwotą należną za dany okres ustaloną na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2, a jeżeli różnica jest wyższa od jednej raty, ustalonej na podstawie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 2 - wstrzymując przekazywanie rat aż do zlikwidowania powstałej nadpłaty.

5. Pozostałe po dokonaniu rozliczenia zgodnie z ust. 4 raty wpłat wynoszą 1/12 kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

**Art. 34.** 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje właściwym jednostkom samorządu terytorialnego:

- 1) część oświatową subwencji ogólnej, w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty wynagrodzeń, z tym że rata za marzec wynosi 2/13 ogólnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej;
- 2) część wyrównawczą subwencji ogólnej, w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 15 dnia każdego miesiąca;
- 3) część równoważącą i regionalną subwencji ogólnej, w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 25 dnia każdego miesiąca.

2. Jednostkom samorządu terytorialnego przysługują odsetki ustalone jak dla zaległości podatkowych od kwoty subwencji nieprzekazanej w terminach określonych w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

3. W przypadku zmiany banku prowadzącego obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego lub zmiany numeru rachunku bankowego do obsługi budżetu jednostki samorządu terytorialnego, jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązana do przekazania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, w terminie 30 dni przed dniem zamknięcia rachunku funkcjonującego przed zmianą, informacji o nowym rachunku bankowym.

4. Jeżeli jednostka samorządu terytorialnego nie dopełni obowiązku, o którym mowa w ust. 3, i minister właściwy do spraw finansów publicznych przy przekazywaniu środków z tytułów, o których mowa w ust. 1, nie dotrzyma terminów określonych w tym przepisie - jednostce samorządu terytorialnego nie przysługują odsetki, o których mowa w ust. 2.

5. Dodatkowe opłaty związane z niedopełnieniem przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązku, o którym mowa w ust. 3, pobierane przez bank prowadzący obsługę budżetu państwa obciążają jednostkę samorządu terytorialnego, która niezwłocznie, bez wezwania, dokonuje zwrotu tych opłat.

**Art. 35.** 1. Jednostki samorządu terytorialnego dokonują wpłat określonych w art. 29-31 na rachunek budżetu państwa w dwunastu równych ratach w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, z zastrzeżeniem art. 91. Od kwot niewpłaconych w tym terminie nalicza się odsetki ustalone jak dla zaległości podatkowych.

2. Jeżeli jednostka samorządu terytorialnego, mimo ciążącego na niej obowiązku, nie dokonała w terminie - w całości lub w części - wpłat określonych w art. 29-31, minister właściwy do spraw finansów publicznych wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania z tytułu wpłat wraz z odsetkami ustalonymi jak dla zaległości podatkowych.

3. Do wpłat określonych w art. 29-31 stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Do wpłat określonych w art. 29-31 nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa dotyczących odraczania terminu płatności podatku lub zapłaty zaległości podatkowej, rozkładania na raty podatku lub zapłaty zaległości podatkowej, a także umarzania zaległości podatkowej oraz odsetek za zwłokę.

5. Do egzekucji wpłat określonych w art. 29-31 stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

**Art. 36.** 1. W przypadku stwierdzenia, że jednostka samorządu terytorialnego otrzymała część wyrównawczą, równoważącą lub regionalną subwencji ogólnej, w kwocie wyższej od należnej lub dokonała wpłat określonych w art. 29-31, w kwocie niższej od należnej, minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze decyzji:

- 1) zmniejsza o odpowiednie kwoty lub wstrzymuje kolejne raty tej części subwencji ogólnej oraz zobowiązuje do zapłaty odsetek ustalonych jak dla zaległości podatkowych od nienależnie otrzymanych kwot - w zakresie subwencji na rok budżetowy;
- 2) zobowiązuje do zwrotu nienależnej kwoty części subwencji ogólnej wraz z odsetkami ustalonymi jak dla zaległości podatkowych, chyba że jednostka ta dokonała wcześniej zwrotu nienależnie otrzymanych kwot wraz z odsetkami ustalonymi jak dla zaległości podatkowych - w zakresie subwencji za lata poprzedzające rok budżetowy;
- 3) zwiększa kwotę wpłat od jednostki samorządu terytorialnego oraz zobowiązuje do zapłaty należnej kwoty wraz z odsetkami ustalonymi jak dla zaległości podatkowych.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. W przypadkach określonych w ust. 1, minister właściwy do spraw finansów publicznych zawiadamia właściwą regionalną izbę obrachunkową o zmniejszeniu kwoty części subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego lub zwiększeniu kwoty jej wpłat.

4. Kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uzyskane nienależnie przez jednostkę samorządu terytorialnego:

- 1) ustalone za rok budżetowy - podlegają zwrotowi do budżetu państwa i zwiększają rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1;
- 2) za lata poprzedzające rok budżetowy - podlegają zwrotowi do budżetu państwa i stanowią wydatek budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Kwoty, o których mowa w ust. 1 pkt 3, podlegają wpłacie do budżetu państwa.

6. Odsetki od kwot, o których mowa w ust. 1, jednostka samorządu terytorialnego nalicza:

- 1) od dnia następnego po dniu, w którym obciążono rachunek bankowy budżetu państwa na podstawie polecenia przelewu z tytułu każdej kolejnej zawyżonej raty odpowiedniej części subwencji ogólnej, a w przypadku wpłat określonych w art. 29-31 - od dnia następnego po dniu, w którym wpłata powinna być dokonana w prawidłowej wysokości;
- 2) do dnia:
  - a) zwrotu na rachunek budżetu państwa nienależnej kwoty lub
  - b) potrącenia nienależnej kwoty, lub
  - c) obciążenia rachunku gminy na podstawie polecenia przelewu z tytułu wpłaty.

7. Jeżeli jednostka samorządu terytorialnego, z przyczyn od siebie niezależnych, otrzymała część wyrównawczą, równoważącą lub regionalną subwencji ogólnej, w kwocie wyższej od należnej lub dokonała wpłat określonych w art. 29-31, w kwocie niższej od należnej, nie nalicza się odsetek, o których mowa w ust. 1.

8. Decyzja o zwrocie nienależnej kwoty części subwencji ogólnej nie może być wydana po upływie 5 lat, licząc od końca roku budżetowego, za który sporządzono sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zawierające dane stanowiące podstawę do wyliczenia subwencji.

9. Decyzja zwiększająca kwotę wpłat od jednostki samorządu terytorialnego nie może być wydana po upływie 5 lat, licząc od końca roku budżetowego, za który sporządzono sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zawierające dane stanowiące podstawę do wyliczenia wpłat.

10. W przypadku stwierdzenia, że jednostka samorządu terytorialnego otrzymała część wyrównawczą, równoważącą lub regionalną subwencji ogólnej, w kwocie niższej od należnej lub dokonała wpłat określonych art. 29-31, w kwocie wyższej od należnej - jednostce tej nie przysługuje zwiększenie odpowiedniej części subwencji ogólnej lub zmniejszenie wpłat.

**Art. 37.** 1. W przypadku stwierdzenia, że jednostka samorządu terytorialnego otrzymała część oświatową subwencji ogólnej, w kwocie wyższej od należnej, minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze decyzji:

- 1) zmniejsza o odpowiednie kwoty lub wstrzymuje kolejne raty tej części subwencji - w zakresie subwencji za rok budżetowy;

2) zobowiązuje do zwrotu nienależnej kwoty tej części subwencji, chyba że jednostka ta dokonała wcześniej zwrotu nienależnie otrzymanych kwot - w zakresie subwencji za lata poprzedzające rok budżetowy.

2. W przypadku określonym w ust. 1, minister właściwy do spraw finansów publicznych zawiadamia właściwą regionalną izbę obrachunkową o zmniejszeniu kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego.

3. Kwoty, o których mowa w ust. 1, uzyskane nienależnie przez jednostkę samorządu terytorialnego:

- 1) ustalone na rok budżetowy - podlegają zwrotowi do budżetu państwa i zwiększają kwotę rezerwy, o której mowa w art. 28 ust. 2;
- 2) za lata poprzedzające rok budżetowy - podlegają zwrotowi do budżetu państwa i stanowią wydatek budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli w sprawozdaniu, którego obowiązek sporządzenia wynika z odrębnych przepisów, zostały podane nieprawdziwe dane i jednostka samorządu terytorialnego otrzymała część oświatową subwencji ogólnej w kwocie niższej od należnej - jednostce tej nie przysługuje zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej.

5. Przepis art. 36 ust. 8 stosuje się odpowiednio.

**Art. 38.** 1. O ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do nienależnie otrzymanych przez jednostki samorządu terytorialnego kwot części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, z wyłączeniem przepisu art. 57 tej ustawy.

2. Do kompetencji ministra właściwego do spraw finansów publicznych należy wydawanie decyzji w sprawach rozkładania na raty, odraczania terminu płatności i umarzania - w całości lub w części - podlegającej zwrotowi nienależnej subwencji ogólnej oraz odsetek.

## **Rozdział 6**

### **Zasady i tryb ustalania kwot części subwencji ogólnej, udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i wpłat dla nowych jednostek samorządu terytorialnego**

**Art. 39.** 1. Części subwencji ogólnej dla nowych jednostek samorządu terytorialnego i wpłaty od nowych jednostek samorządu terytorialnego oblicza się w następujący sposób:

- 1) kwoty części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej i kwoty wpłat, obliczone na rok budżetowy dla wszystkich, istniejących w roku poprzedzającym rok bazowy, jednostek samorządu terytorialnego, leżących na obszarze dzielonych jednostek samorządu terytorialnego, dzieli się między nowe jednostki samorządu terytorialnego proporcjonalnie do liczby ich mieszkańców, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, z uwzględnieniem zmian w podziale administracyjnym kraju wprowadzonych po dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy;
- 2) kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, obliczone na rok budżetowy dla wszystkich, istniejących w roku poprzedzającym rok bazowy, jednostek samorządu terytorialnego, leżących na obszarze dzielonych jednostek samorządu terytorialnego, oblicza się dzieląc kwoty tej części subwencji, obliczonej zgodnie z art. 28, między nowe jednostki samorządu terytorialnego, proporcjonalnie do zakresu zadań oświatowych.

2. Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, zaplanowany na rok budżetowy dla wszystkich, istniejących w roku poprzedzającym rok bazowy, jednostek samorządu terytorialnego, leżących na obszarze dzielonych jednostek samorządu terytorialnego, dzieli się między nowe jednostki samorządu terytorialnego proporcjonalnie do liczby ich mieszkańców, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, z uwzględnieniem zmian w podziale administracyjnym kraju wprowadzonych po dniu 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy.

3. W przypadku połączenia jednostek samorządu terytorialnego, kwoty części subwencji ogólnej i wpłat oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych dla nowej jednostki samorządu terytorialnego ustala się jako sumy tych kwot ustalonych dla łączonych jednostek samorządu terytorialnego.

**Art. 40.** 1. Nowe jednostki samorządu terytorialnego, w terminie jednego miesiąca od dnia podjęcia decyzji o podziale, w drodze uchwał podjętych przez organy stanowiące wszystkich zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, mogą uzgodnić inny, niż określony w art. 39, sposób podziału ostatecznych kwot części subwencji ogólnej, wpłat oraz planowanego udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Ustalenie nowego podziału części subwencji ogólnej, wpłat oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych następuje w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych uchwał, o których mowa w ust. 1.

**Art. 41.** 1. Dla gminy powstałej w wyniku połączenia dwóch lub więcej gmin, w drodze zgodnych uchwał, wskaźnik udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, określony w art. 4 ust. 2, w okresie 5 lat, począwszy od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym podjęto decyzję o połączeniu, jest zwiększony o pięć punktów procentowych.

2. Dla powiatu powstałego w wyniku połączenia dwóch lub więcej powiatów, w drodze zgodnych uchwał, wskaźnik udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, określony w art. 5 ust. 2, w okresie 5 lat, począwszy od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym podjęto decyzję o połączeniu, jest zwiększony o pięć punktów procentowych.

3. Dochody z tytułu zwiększonych udziałów, o których mowa w ust. 1 i 2, nie zalicza się do dochodów podatkowych w rozumieniu niniejszej ustawy.

## **Rozdział 7**

### **Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego**

**Art. 42.** 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych objętych kontraktem wojewódzkim.

2. Oprócz dotacji, o których mowa w ust. 1, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych:

- 1) o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550, z późn. zm.<sup>7)</sup>);
- 2) z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych;
- 3) związanych z inicjatywami wspierania edukacji na obszarach wiejskich, w tym na stypendia i pomoc materialną dla młodzieży wiejskiej;
- 4) związanych z wdrażaniem reformy systemu oświaty, wyrównywaniem szans edukacyjnych oraz zapewnianiem kształcenia praktycznego;
- 5) realizowanych w celu zagospodarowania nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej i przekazanych jednostce samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. Nr 79, poz. 363, z późn. zm.<sup>8)</sup>);
- 6) o których mowa w odrębnych przepisach - na zasadach w nich określonych.

3. Dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 2 oraz w art. 29 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego, mogą być udzielane do wysokości 50 % planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

4. Jednostka samorządu terytorialnego, która otrzymała dotację określoną w ust. 3, a która nie przeznaczy w danym roku budżetowym na realizację zadania objętego dofinansowaniem środków własnych w wysokości co najmniej 50 % planowanych wydatków na jego realizację, jest obowiązana zwrócić kwotę dotacji w wysokości ustalonej jako różnica pomiędzy kwotą otrzymanej dotacji a wysokością wydatków poniesionych ze środków własnych.

5. Nadmiernie pobrana dotacja z budżetu państwa, o której mowa w ust. 4, podlega zwrotowi do budżetu państwa na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.<sup>9)</sup>).

6. Podziału środków, o których mowa w ust. 2 pkt 3, na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego dokonuje, w porozumieniu z wojewodami, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

**Art. 43.** 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury, w szczególności na dofinansowanie programów realizowanych przez instytucje filmowe i instytucje kultury, przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego w dniu 1 stycznia 1999 r.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres zadań objętych mecenatem państwa w dziedzinie kultury, wykonywanych przez instytucje filmowe i instytucje kultury, których organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, w tym zadań objętych programami realizowanymi przez instytucje filmowe i instytucje kultury, które zostały przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego w dniu 1 stycznia 1999 r., a także sposób i tryb udzielania dotacji na te zadania.

3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 2, Rada Ministrów uwzględnia w szczególności znaczenie zadań lub programów dla realizowanej polityki kulturalnej państwa, charakter zadań objętych mecenatem państwa i zadań realizowanych w ramach programów oraz sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego i instytucji kultury oraz instytucji filmowej.

**Art. 44.** Środki, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2, są przekazywane zgodnie z procedurami zawartymi w umowie międzynarodowej lub w umowie z przekazującym środki albo z innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu.

**Art. 45.** Jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu administracji rządowej, na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej, otrzymuje od tych organów dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia.

**Art. 46.** Jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu działania innych jednostek samorządu terytorialnego, na mocy porozumień zawartych z tymi jednostkami, otrzymuje od tych jednostek dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

**Art. 47.** 1. Jednostka samorządu terytorialnego może udzielać dotacji innym jednostkom samorządu terytorialnego na dofinansowanie realizowanych przez nie zadań.

2. Wysokość dofinansowania określa, w drodze uchwały, organ stanowiący tej jednostki samorządu terytorialnego, która udziela dotacji.

**Art. 48.** Szczegółowe zasady i terminy przekazywania dotacji na realizację przez jednostkę samorządu terytorialnego zadań na mocy porozumień, o których mowa w art. 45 i 46, określają te porozumienia.

**Art. 49.** 1. Jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań.

2. Na realizację zadań wykonywanych przez strażę i inspekcję, o których mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, powiat otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa w wysokości zapewniającej ich realizację przez te strażę i inspekcję.

3. Kwoty dotacji celowych, o których mowa w ust. 1, ustala się zgodnie z zasadami przyjętymi w budżecie państwa do określania wydatków podobnego rodzaju.

4. Dotacje celowe, o których mowa w ust. 1, są przekazywane przez wojewodów, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

5. Dotacje celowe, o których mowa w ust. 1, powinny być przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonanie zleczanych zadań.

6. W przypadku niedotrzymania warunku określonego w ust. 5, jednostce samorządu terytorialnego przysługuje prawo dochodzenia należnego świadczenia wraz z odsetkami w wysokości ustalonej jak dla zaległości podatkowych, w postępowaniu sądowym.

**Art. 50.** Podziału dotacji celowych, o których mowa w art. 49 ust. 1, na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego dla gmin i powiatów dokonuje wojewoda, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

**Art. 50a.** <sup>(8)</sup> Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego decyduje o przeznaczeniu dotacji, otrzymanych z budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów, stanowiących zwrot poniesionych wydatków na realizację zadań określonych w tych przepisach oraz dotacji z tytułu rekompensaty utraconych dochodów własnych.

**Art. 51.** Z budżetu państwa mogą być udzielane właściwym jednostkom samorządu terytorialnego dotacje celowe na realizację zadań związanych z usuwaniem bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz z usuwaniem skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz usuwaniem skutków innych klęsk żywiołowych.

## **Rozdział 8**

### **Zmiany w przepisach obowiązujących**

**Art. 52.** W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 i Nr 137, poz. 1304) w art. 53 uchyla się ust. 2a.

**Art. 53.** W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.<sup>10)</sup>) w art. 70a uchyla się ust. 2.

**Art. 54.** W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, z późn. zm.<sup>11)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a w ust. 1 po pkt 12 dodaje się pkt 12a w brzmieniu:

"12a) średnim miesięcznym koszcie utrzymania w domu pomocy społecznej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej - oznacza to kwotę rocznych wydatków na działalność domu lub placówki opiekuńczo-wychowawczej wynikającą z utrzymania mieszkańców lub dzieci, z roku poprzedniego, bez wydatków

- inwestycyjnych, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc w domu lub placówce i przez dwanaście,";
- 2) w art. 10 w ust. 2:
- a) po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:  
"5a) kierowanie do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu i ponoszenie opłat za pobyt mieszkańca gminy umieszczonego w tym domu, według zasad określonych w art. 35,";
  - b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:  
"6) zapewnienie środków na wynagrodzenia dla pracowników i warunków realizacji zadań wymienionych w pkt 1-5a i w ust. 1.";
- 3) w art. 10a:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:  
"1) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,";
  - b) pkt 10 otrzymuje brzmienie:  
"10) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,";
  - c) po pkt 11b dodaje się pkt 11c w brzmieniu:  
"11c) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,";
  - d) w pkt 13 na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:  
"14) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania określone w pkt 1-13.";
- 4) w art. 11a:
- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1,
  - b) w ust. 1 uchyla się pkt 7,
  - c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:  
"2. Środki na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, zapewnia budżet państwa.";
- 5) w art. 11b w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:  
"6) prowadzenie regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej o charakterze specjalistycznym, które ze względu na rodzaj i zakres świadczonych usług nie mogą być prowadzone przez powiaty oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.";
- 6) w art. 12:
- a) w ust. 1:
    - pkt 3 otrzymuje brzmienie:  
"3) nadzór nad działalnością samorządu gminnego, powiatowego i województwa realizującego zadania przy pomocy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz podmiotów niepublicznych wykonujących zadania zlecone przez organy administracji samorządowej w zakresie zgodności:
      - a) działań i usług ze standardami, o których mowa w art. 20 ust. 7 pkt 2 i art. 33k ust. 9 pkt 2, oraz z wymogami, o których mowa w art. 20 ust. 7 pkt 1, art. 33g ust. 7 pkt 2-4, art. 33k ust. 9 pkt 1, art. 33l ust. 7 i 8,
      - b) opieki i wychowania ze standardami, o których mowa w art. 33k ust. 9 pkt 3,
      - c) zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z kwalifikacjami, o których mowa w art. 18 ust. 5, art. 33k ust. 9 pkt 3, art. 33l ust. 7, art. 49 ust. 1 i art. 51a ust. 1,";
    - po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:  
"3a) kontrola, w zakresie określonym w pkt 3, podmiotów niepublicznych realizujących zadania zlecone przez organy administracji rządowej,";
    - pkt 4 otrzymuje brzmienie:  
"4) akceptacja programów naprawczych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz ocena stopnia ich realizacji,";
  - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:  
"2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje pracowników, którzy z upoważnienia wojewody mogą wykonywać zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4-7, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu wykonania tych zadań.";
- 7) w art. 20 w ust. 7 pkt 2 otrzymuje brzmienie:  
"2) standard obowiązujących podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej,";
- 8) w art. 33g:
- a) w ust. 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

- "Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej udziela pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w tej rodzinie dziecka, uwzględniając jego:";
- b) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:  
"6a. Przepisów art. 33n ust. 5b i 5c nie stosuje się do rodzin zastępczych, które otrzymywały pomoc pieniężną przed dniem 1 stycznia 2004 r.";
- 9) w art. 33j ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
"1. Rodzice, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych, są obowiązani do ponoszenia odpłatności z tego tytułu. Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej wydaje decyzję o wysokości tej odpłatności.";
- 10) w art. 33k ust. 6 otrzymuje brzmienie:  
"6. Opłatę, o której mowa w ust. 4, ustala w drodze decyzji administracyjnej starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego skierowaniem do placówki.";
- 11) w art. 33m pkt 1 otrzymuje brzmienie:  
"1) publiczne - prowadzone przez gminę, powiat lub samorząd województwa,";
- 12) w art. 33n:  
a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
"1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze prowadzone przez powiat oraz regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze są jednostkami budżetowymi,";  
b) uchyla się ust. 2 i 3,  
c) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:  
"4. Niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze otrzymują dotację odpowiednio z budżetu powiatu lub samorządu województwa.  
5. W przypadku gdy powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka nieposiadający miejsca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo rodziny zastępczej wystąpi do powiatu prowadzącego tego typu placówkę lub posiadającego rodzinę zastępczą o przyjęcie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki albo niedostosowanego społecznie, powiat prowadzący taką placówkę lub posiadający rodzinę zastępczą ma obowiązek przyjąć to dziecko, jeżeli dysponuje wolnym miejscem,";  
d) po ust. 5 dodaje się ust. 5a-5d w brzmieniu:  
"5a. W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce.  
5b. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej.  
5c. Powiat prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub posiadający rodzinę zastępczą przyjmującą dziecko zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków, o których mowa w ust. 5a lub 5b.  
5d. W przypadku wystąpienia powiatu do samorządu województwa prowadzącego regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą o przyjęcie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki albo niedostosowanego społecznie stosuje się odpowiednio przepisy ust. 5a i 5c. Samorząd województwa nie może odmówić przyjęcia dziecka z powiatu leżącego w granicach innego województwa, jeżeli dysponuje wolnym miejscem,";  
e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:  
"8. Powiat lub samorząd województwa prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub ośrodek adopcyjno-opiekuńczy nie może ich zlikwidować bez zgody wojewody,";  
f) dodaje się ust. 9-11 w brzmieniu:  
"9. Wojewoda wydaje zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli powiat zapewni właściwą opiekę dzieciom z tej placówki w rodzinie zastępczej lub w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej.  
10. Wojewoda wydaje zgodę na likwidację ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, jeżeli zadania należące do wyłącznych kompetencji ośrodka przejmie inny ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.  
11. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, a w przypadku placówek regionalnych - marszałek województwa, i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.";
- 13) w art. 33o uchyla się ust. 6-9;
- 14) w art. 33p ust. 8 otrzymuje brzmienie:

"8. Pomocy, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub skierowaniem do placówki, o której mowa w ust. 1.";

15) art. 35 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 35. 1. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny.
2. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:
    - 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
    - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
    - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.
  3. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:
    - 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70 % tego dochodu,
    - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 39 ust. 1a:
      - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % kryterium dochodowego,
      - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 250 % kryterium dochodowego, z tym że przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie nie wlicza się mieszkańca domu, chyba że mieszkaniec domu nie posiada dochodu; kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,
    - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.
  4. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.
  5. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w takim domu wydaje organ gminy właściwy dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.
  6. Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu, na terenie którego jest usytuowany dom. W przypadku regionalnych domów pomocy społecznej decyzję wydaje marszałek województwa.
  7. Osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek, częściowo lub całkowicie z tej opłaty, w szczególności jeżeli:
    - 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce,
    - 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych,
    - 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia,
    - 4) osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.
  8. Dochód mieszkańca domu, podejmującego pracę ze wskazań terapeutyczno-rehabilitacyjnych lub uczestniczącego w warsztatach terapii zajęciowej, stanowiący podstawę naliczania opłaty, może być zmniejszony o 50 % kwoty otrzymywanej z tytułu wynagrodzenia za tę pracę lub o kwotę odpowiadającą wysokości kieszonkowego wypłacanego z tytułu uczestnictwa w tych warsztatach.
  9. Mieszkaniec domu wnosi opłatę do kasy domu lub na jego rachunek bankowy. Za jego zgodą opłata może być potrącana:
    - 1) z emerytury lub renty mieszkańca - przez właściwy organ emerytalno-rentowy, zgodnie z odrębnymi przepisami,
    - 2) z zasiłku stałego wyrównawczego mieszkańca - przez ośrodek pomocy społecznej dokonujący wypłaty świadczenia. Opłatę za pobyt ośrodek pomocy społecznej przekazuje na rachunek bankowy domu pomocy społecznej.
  10. Osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 2, wnoszą opłatę ustaloną zgodnie z ust. 3 pkt 2 do kasy lub na rachunek bankowy gminy, z której osoba umieszczona w domu pomocy społecznej została

- skierowana. Opłatę tę ośrodek pomocy społecznej wraz z opłatą, o której mowa w ust. 3 pkt 3, przekazuje na rachunek właściwego domu pomocy społecznej.
11. Mieszkaniec domu, a także inna osoba zobowiązana do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej, jeżeli mieszkaniec domu przebywa u tej osoby, nie ponoszą opłat za okres nieobecności mieszkańca domu nieprzekraczającej 30 dni w roku kalendarzowym.
  12. Za małoletniego mieszkańca domu nie wnosi się opłaty w okresie jego nieobecności nieprzekraczającej 90 dni w roku kalendarzowym, jeżeli w tym czasie przebywa w domu rodzinnym.
  13. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w powiatowym domu pomocy społecznej ustala starosta na wniosek dyrektora domu pomocy społecznej i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.
  14. W przypadku regionalnych domów pomocy społecznej średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustala marszałek województwa na wniosek dyrektora regionalnego domu pomocy społecznej i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.
  15. W przypadku regionalnych domów pomocy społecznej o charakterze specjalistycznym, okresowego pobytu, finansowanych z dochodów własnych samorządu województwa, decyzję o skierowaniu wydaje gmina kierująca, a opłatę za pobyt w domu ustala marszałek województwa na podstawie ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, przy czym ust. 7 stosuje się odpowiednio.
  16. Rada powiatu i sejmik województwa, w drodze uchwały, może określić szczegółowe zasady ustalania kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej, a także sposób i tryb postępowania w tych sprawach.
  17. Do domów pomocy społecznej prowadzonych przez gminy lub podmioty niepubliczne, jeżeli nie są one prowadzone na zlecenie starosty lub marszałka, nie stosuje się ust. 1-16.
  18. Rada gminy może określić, w drodze uchwały, szczegółowe warunki ustalania opłat za pobyt w domu pomocy społecznej o zasięgu lokalnym, częściowego lub całkowitego zwolnienia z tych opłat, zwrotu należności za okres nieobecności osoby w domu.
  19. Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i w mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli ich dochód lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, ustalonego zgodnie z art. 4 ust. 1.";
- 16) w art. 37:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
"1. Właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie.",
  - b) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:  
"6a. Dla mieszkańca domu pomocy społecznej właściwa jest gmina, która skierowała go do domu pomocy społecznej.";
- 17) w art. 39:
- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:  
"1a. Kierownik ośrodka pomocy społecznej ustala, w drodze umowy, z małżonkiem, zstępnymi przed wstępnymi wysokość ponoszonej przez nich opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej osoby umieszczonej.",
  - b) uchyla się ust. 2;
- 18) w art. 46:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:  
"1. Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne - ośrodki pomocy społecznej.",
  - b) uchyla się ust. 2;
- 19) w dziale III po rozdziale 3 dodaje się rozdział 4 w brzmieniu:

#### "Rozdział 4

##### Nadzór i kontrola

- Art. 54a. Wojewoda sprawuje nadzór, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3, przez:
- 1) żądanie informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania nadzoru,
  - 2) wizytację obiektów i pomieszczeń jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
- Art. 54b. Wojewoda sprawuje kontrolę, o której mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3a, przez:
- 1) żądanie informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania kontroli,
  - 2) swobodny wstęp o każdej porze dnia i nocy do obiektów i pomieszczeń jednostki kontrolowanej,

- 3) przeprowadzanie oględzin obiektów, składników majątku kontrolowanej jednostki oraz obserwację przebiegu określonych czynności objętych obowiązującym standardem,
  - 4) żądanie od pracowników kontrolowanej jednostki udzielenia informacji w formie ustnej i pisemnej w zakresie przeprowadzanej kontroli,
  - 5) wzywianie i przesłuchiwanie świadków,
  - 6) zwrócenie się o wydanie opinii biegłych i specjalistów z zakresu pomocy społecznej.
- Art. 54c. 1. Czynności, o których mowa w art. 54a i 54b, w imieniu i z upoważnienia wojewody przeprowadza zespół pracowników właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w składzie co najmniej dwóch osób, zwany dalej "zespołem inspektorów".
2. Zespół inspektorów przeprowadzając czynności, o których mowa w art. 54a i 54b, jest obowiązany do okazania legitymacji służbowych oraz imiennego upoważnienia do przeprowadzenia nadzoru albo kontroli wskazującego jednostkę organizacyjną pomocy społecznej albo kontrolowaną jednostkę.
- Art. 54d. 1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 54a i 54b, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.
2. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
  3. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
  4. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.
  5. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, o których mowa w ust. 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
  6. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki, wojewoda niezależnie od przysługujących mu innych środków zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający realizację zadania z zakresu pomocy społecznej kontrolowanej jednostce.
  7. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.
- Art. 54e. 1. W przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 54d, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w zakresie działań i usług objętych standardami świadczonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej albo kontrolowane jednostki, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie placówki.
2. Jeżeli w wyniku przeprowadzonych czynności, o których mowa w art. 54a, zostały ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania wezwania.
  3. W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcy zastępczego w terminie, o którym mowa w ust. 2, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.
- Art. 54f. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej do wysokości 6.000 zł.
- Art. 54g. 1. Karę pieniężną, o której mowa w art. 54f, wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, wojewoda.
2. Wysokość kary, o której mowa w art. 54f, ustala wojewoda, biorąc pod uwagę rozmiar prowadzonej działalności, stopień, liczbę i społeczną szkodliwość stwierdzonych uchybień.
  3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
  4. Od nieuiszczonych w terminie kar pobiera się odsetki ustawowe.
  5. Egzekucja kar wraz z odsetkami za zwłokę następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- Art. 54h. 1. Przychody z tytułu kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 54g ust. 1 stanowią dochód urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i są gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym w formie środków specjalnych.
2. Przychody, o których mowa w ust. 1, są przeznaczane na wspieranie programów rządowych mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Art. 54i. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387 oraz z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660).

Art. 54j. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, organizację i tryb przeprowadzania nadzoru i kontroli, kwalifikacje inspektorów upoważnionych do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych, kwalifikacje, w tym pedagogiczne, niezbędne do sprawowania nadzoru nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi i ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi, a także wzór legitymacji uprawniającej do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych, kierując się koniecznością zapewnienia sprawności postępowania kontrolnego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje pozostałych pracowników wykonujących z upoważnienia wojewody zadania z zakresu pomocy społecznej, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu ich wykonywania.";

20) w art. 55e:

a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:

"1. Powiat i miasto na prawach powiatu nie może, bez zgody wojewody, zmienić przeznaczenia i typu domu pomocy społecznej, placówek i ośrodków wsparcia, o których mowa w art. 2a ust. 1 pkt 7.

2. Decyzję administracyjną o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce położenia domu, jeżeli okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej nie przekracza 3 miesięcy.

3. W przypadku niemożności wydania decyzji, o której mowa w ust. 2, w związku z brakiem miejsc - kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiadamia osobę i gminę o umieszczeniu na liście oczekujących, z podaniem miejsca na liście i przewidywanego czasu oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej."

b) uchyla się ust. 4;

21) po art. 55f dodaje się art. 55g i 55h w brzmieniu:

"Art. 55g. 1. Z dniem 1 stycznia 2004 r. Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku, zwany dalej "Krajowym Ośrodkiem", staje się regionalnym domem pomocy społecznej, o charakterze specjalistycznym, okresowego pobytu. Prowadzenie Krajowego Ośrodka należy do zadań Marszałka Województwa Mazowieckiego. Zadanie to jest finansowane z dochodów własnych Mazowieckiego Województwa Samorządowego.

2. Z dniem 1 stycznia 2004 r. mienie Krajowego Ośrodka staje się z mocy prawa mieniem Mazowieckiego Województwa Samorządowego.

3. Osoby przyjęte do Krajowego Ośrodka przed dniem 1 stycznia 2004 r. ponoszą odpłatność na dotychczasowych zasadach.

Art. 55h. 1. Z dniem 1 stycznia 2004 r. Dom im. Janusza Korczaka Zakład Opiekuńczo-Lecniczy dla Dzieci w Gdańsku, zwany dalej "Domem", staje się regionalną placówką opiekuńczo-wychowawczą Samorządu Województwa Pomorskiego. Zadanie to jest finansowane z dochodów własnych Pomorskiego Województwa Samorządowego.

2. Decyzję o skierowaniu do Domu wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

3. Decyzję o odpłatności za pobyt dziecka w Domu wydaje Marszałek Województwa Pomorskiego. Do odpłatności tej stosuje się zasady określone w art. 33k ust. 4 i 5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach marszałek może zwolnić w całości lub części osoby zobowiązane do ponoszenia opłat.

4. W przypadku Domu art. 33n ust. 5a i 5c nie ma zastosowania."

**Art. 55.** W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84, z późn. zm.<sup>12)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Jeżeli górna granica stawki podatku, o której mowa w ust. 1 pkt 2, 4 lub 6, jest niższa od odpowiedniej stawki minimalnej, określonej w załącznikach nr 1-3 do ustawy, górnej granicy stawki nie uwzględnia się. W tym przypadku rada gminy przyjmuje stawkę podatku od środków transportowych dla poszczególnych rodzajów pojazdów w wysokości odpowiedniej stawki, określonej w załącznikach nr 1-3 do ustawy."

2) art. 20a otrzymuje brzmienie:

"Art. 20a. 1. W przypadku nieuchwalenia stawek podatków lub opłat lokalnych, o których mowa w art. 5 ust. 1, w art. 10 ust. 1, w art. 14 pkt 1 oraz w art. 19 pkt 1, stosuje się stawki obowiązujące w roku poprzedzającym rok podatkowy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku nieuchwalenia stawek podatku od środków transportowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, 4 lub 6, jeśli stawki minimalne dla poszczególnych rodzajów pojazdów są wyższe od stawek uchwalonych na rok poprzedzający rok podatkowy - stosuje się odpowiednie stawki wynikające z załączników nr 1-3 do ustawy."

**Art. 56.** W ustawie z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079, z późn. zm.<sup>13)</sup>) w art. 39 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Starosta prowadzi rejestr pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych."

**Art. 57.** W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679, z późn. zm.<sup>14)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 uchyla się ust. 1a;
- 2) w art. 19 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.";
- 3) w art. 21:
  - a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

"2) dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych - na zlecenie starosty,";
  - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Inwentaryzację stanu lasów, o której mowa w art. 19 ust. 3, przeprowadza się na zlecenie starosty.";
- 4) w art. 22 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

"5. Starosta nadzoruje wykonanie zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.";
- 5) w art. 23 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Pozyskanie drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, niezgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3, jest możliwe wyłącznie w przypadkach losowych; decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, wydaje starosta.";
- 6) w art. 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Decyzję w sprawie określonej w ust. 1 wydaje starosta."

**Art. 58.** W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1440 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 149, poz. 1452) w art. 8a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Finansowanie ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów należy do zadań własnych samorządu województwa."

**Art. 59.** W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, z późn. zm.<sup>15)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

"Art. 6. Do zadań samorządu powiatowego należy w szczególności:

  - 1) rejestrowanie bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, przedstawianie im propozycji zatrudnienia, szkolenia i innych form mających na celu ich aktywizację zawodową, a w razie braku takich możliwości wypłacanie uprawnionym zasiłków i innych świadczeń pieniężnych;
  - 2) przyznawanie i wypłacanie uprawnionym osobom świadczeń przedemerytalnych oraz wypłacanie zasiłków przedemerytalnych;
  - 3) prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy;
  - 4) udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników;
  - 5) podejmowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków;
  - 6) pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
  - 7) inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek i ścisła współpraca w tym zakresie z izbą rolniczą w odniesieniu do bezrobotnych zamieszkałych na wsi;
  - 8) inicjowanie i finansowanie:
    - a) prac interwencyjnych,
    - b) robót publicznych,
    - c) zatrudnienia absolwentów,

- d) programów specjalnych,
- e) szkoleń;
- 9) współdziałanie z powiatowymi radami zatrudnienia w zakresie ograniczania bezrobocia i jego negatywnych skutków, a w szczególności rozdziału i wykorzystania środków Funduszu Pracy;
- 10) inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy;
- 11) opracowywanie analiz, ocen i sprawozdań dotyczących problematyki zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu w powiecie na potrzeby wojewódzkiego urzędu pracy oraz powiatowej rady zatrudnienia;
- 12) inicjowanie i realizacja przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, zwolnieniami grupy pracowników z przyczyn dotyczących pracodawcy;
- 13) wydawanie biletów kredytowych osobom skierowanym do pracy poza miejsce stałego zamieszkania;
- 14) refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 15) wydawanie decyzji w sprawach o:
  - a) uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu osoby bezrobotnej,
  - b) przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, zawieszeniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium lub świadczenia przedemerytalnego oraz wstrzymaniu, zawieszeniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku przedemerytalnego,
  - c) obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia, finansowanych z Funduszu Pracy,
  - d) odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia lub pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy;
- 16) realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie świadczeń dla bezrobotnych oraz współdziałanie w tym obszarze z pozostałymi organami zatrudnienia;
- 17) wypłacanie świadczeń na podstawie decyzji, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 10f;
- 18) realizowanie zadań w zakresie prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami Unii Europejskiej;
- 19) wydawanie innych decyzji w sprawach dotyczących zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu na podstawie innych ustaw;
- 20) wykonywanie zadań określonych w odrębnych przepisach.";
- 2) uchyla się art. 6a;
- 3) w art. 6b ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 

"1. Zadania, o których mowa w art. 6, są wykonywane przez powiatowe urzędy pracy wchodzące w skład powiatowej administracji zespolonej;"
- 4) w art. 6c w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 

"1) kontrola realizacji zadań wynikających z przestrzegania przepisów ustawy, wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego;"

**Art. 60.** W ustawie z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889, z późn. zm.<sup>16)</sup>) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- "1. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń kultury fizycznej oraz związków sportowych, z zastrzeżeniem ust. 2, sprawuje starosta właściwy ze względu na ich siedzibę."

**Art. 61.** W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504) w art. 18:

- 1) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 

"3) finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg, znajdujących się na terenie gminy;"
- 2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 

"3. Przepisy ust. 1 pkt 2 i 3 nie mają zastosowania do autostrad i dróg ekspresowych w rozumieniu przepisów o autostradach płatnych;"
- 3) uchyla się ust. 3a i 4.

**Art. 62.** W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. Nr 96, poz. 593, z późn. zm.<sup>17)</sup>) art. 21 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 21. 1. Ze środków budżetu samorządu województwa finansuje się:

- 1) zadania służby medycyny pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. d) i e) oraz pkt 3 i 4, a także w art. 20a pkt 1 lit. b),
  - 2) zadania służby medycyny pracy, wykonywane zgodnie z art. 6 ust. 3,
  - 3) profilaktyczną opiekę zdrowotną sprawowaną w odniesieniu do osób świadczących pracę w czasie odbywania kary pozbawienia wolności w zakładach karnych, przebywania w aresztach śledczych lub wykonujących pracę w ramach kary ograniczenia wolności, jeżeli obowiązek objęcia profilaktyką nie spoczywa na pracodawcy,
  - 4) działalność wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy obejmującą realizację zadań, o których mowa w art. 17 pkt 1-8, 11 i 12,
  - 5) działalność profilaktyczną wynikającą z programów zapobiegania i zwalczania określonych chorób oraz programów promocji zdrowia ustalonych przez samorząd województwa,
  - 6) okresowe badania lekarskie realizowane w trybie art. 229 § 5 Kodeksu pracy, w przypadku gdy podmiot, który zatrudniał pracownika, uległ likwidacji, z wyłączeniem badań wykonywanych w trybie art. 7a ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r. Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78 i Nr 65, poz. 596).
2. Z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, mogą być finansowane w całości lub w części programy prewencji zagrożeń zdrowia, o których mowa w art. 20a pkt 3."

**Art. 63.** W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543, z późn. zm.<sup>18)</sup>) w art. 23 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Od wpływów osiąganych ze sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, użytkowania wieczystego, czynszu dzierżawnego i najmu - nieruchomości Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 1, potrąca się 25 % środków, które stanowią dochody powiatu, na którego terenie znajdują się te nieruchomości."

**Art. 64.** W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o finansowaniu dróg publicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 780, z późn. zm.<sup>19)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 otrzymuje brzmienie:

"Art. 3. Wydatki związane z budową, modernizacją, utrzymaniem, ochroną i zarządzaniem drogami krajowymi, finansowanymi przez ministra właściwego do spraw transportu ustala się w ustawie budżetowej w wysokości nie niższej niż 12 % planowanych na dany rok wpływów z podatku akcyzowego od paliw silnikowych."

2) uchyla się art. 4;

3) art. 4a otrzymuje brzmienie:

"Art. 4a. 1. Minister właściwy do spraw transportu może przekazać część środków, o których mowa w art. 3, na nabywanie nieruchomości przeznaczonych pod budowę autostrad płatnych.  
2. W razie wystąpienia zagrożenia w realizacji budowy autostrad płatnych z powodu braku środków na nabywanie nieruchomości, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, procentowy udział przekazywanej części środków, o których mowa w art. 3, w wysokości do 20 %."

**Art. 65.** W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 578 oraz z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) art. 38 otrzymuje brzmienie:

"Art. 38. 1. Zaszeregowania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów dokonuje, kategorię nadaje oraz prowadzi ich ewidencję wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego, z zastrzeżeniem ust. 2.  
2. Zaszeregowania pól biwakowych dokonuje i prowadzi ich ewidencję wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.  
3. Ewidencję innych obiektów, o których mowa w art. 35 ust. 2, prowadzi wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.  
4. Przed wydaniem decyzji w zakresie rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich organy wymienione w ust. 1 mogą zwracać się o opinię do wyspecjalizowanych stowarzyszeń.  
5. Zadania określone w ust. 2 i 3 są zadaniami własnymi gminy."

**Art. 66.** W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.<sup>20)</sup>) w art. 140:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Jeżeli sumy, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3, mają być potrącone na rzecz kilku wierzycieli, a łączna suma, która może być potrącona, nie wystarcza na pełne pokrycie egzekwowanych należności, organ

rentowy dokonuje przekazania potrąconych kwot po uzyskaniu rozstrzygnięcia organu egzekucyjnego. Do czasu uzyskania tego rozstrzygnięcia kwoty te pozostają w depozycie Zakładu.";

- 2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio w przypadku potrącania sum, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5.";

- 3) w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) 65 % miesięcznego świadczenia - jeżeli potrąceniu podlegają należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 10.";

- 4) w ust. 6 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2) potrąceń sum egzekwowanych, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3 i 5, z potrąceniami innych należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 6-9 - stosuje się odpowiednio przepis pkt 1 lit. a) i b),

3) potrąceń, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2 - stosuje się odpowiednio przepis pkt 1 lit. a) i b).";

- 5) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

"6a. Potrąceń, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 10, dokonuje się do wysokości 70 % świadczenia - w przypadku zbiegu tych potrąceń z potrąceniami, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 1-9.";

- 6) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

"7. Wysokość części świadczenia podlegającego egzekucjom, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość potrąceń, o których mowa w ust. 4, a także wysokość części świadczenia podlegającego potrąceniom, o których mowa w ust. 6, oraz ustaloną orzeczeniem sądu, ugodą sądową lub aktem notarialnym procentową wysokość potrąceń ze świadczeń z tytułu należności alimentacyjnych bez wskazania sposobu ich naliczania ustala się od kwoty świadczenia przed odliczeniem miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych.".

**Art. 67.** W ustawie z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz. U. Nr 12, poz. 136, z późn. zm.<sup>21)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 46 uchyla się pkt 2;
- 2) uchyla się art. 70;
- 3) w art. 75 uchyla się pkt 7.

**Art. 68.** W ustawie z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 84, poz. 948, z późn. zm.<sup>22)</sup>) uchyla się art. 79.

**Art. 69.** W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1826) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

"Art. 1. Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.";

- 2) w art. 6:

- a) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

"10. Wysokość dodatku mieszkaniowego, łącznie z ryczałtem, o którym mowa w ust. 7, nie może przekraczać, z zastrzeżeniem ust. 11, 70 % wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego lub 70 % faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny, jeżeli powierzchnia tego lokalu jest mniejsza lub równa normatywnej powierzchni.";

- b) po ust. 10 dodaje się ust. 11 w brzmieniu:

"11. Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć lub obniżyć, nie więcej niż o 20 punktów procentowych, wysokość wskaźników procentowych, o których mowa w ust. 10.";

- 3) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

"Art. 9a. Wypłata dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy.";

- 4) uchyla się oznaczenie i tytuł rozdziału 2 oraz art. 10-13;
- 5) uchyla się art. 14;
- 6) uchyla się art. 18;
- 7) uchyla się art. 20.

**Art. 70.** W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789 i Nr 170, poz. 1652) w art. 40:

- 1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Organizowanie i dotowanie regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich wykonywanych w ramach obowiązku służby publicznej oraz nabywanie kolejowych pojazdów szynowych należy do zadań własnych samorządu województwa. Zadanie to finansowane jest z dochodów własnych samorządu województwa.";

- 2) uchyla się ust. 2;
- 3) uchyla się ust. 6.

## Rozdział 9

### Przepisy przejściowe i końcowe

**Art. 71.** 1. Łączną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 28 ust. 1, w 2004 r. zwiększa się o środki:

- 1) na odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli będących emerytami i rencistami;
- 2) na finansowanie dodatków i premii dla opiekunów praktyk zawodowych;
- 3) na wdrożenie obowiązkowego wymiaru zajęć wychowania fizycznego określonego w art. 19 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 60, dla uczniów klas V i VI szkół podstawowych;
- 4) na zadania własne związane z przejętymi szkołami artystycznymi, prowadzonymi dotychczas na podstawie porozumienia z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 5) na zadania własne związane z prowadzeniem młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

2. Do wyliczenia środków na zadania własne jednostek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, przyjmuje się kwoty dotacji celowych ustalonych w ustawie budżetowej na rok 2003 na finansowanie lub dofinansowanie tych zadań.

**Art. 72.** Łączną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 28 ust. 1, w 2005 r. zwiększa się o środki na wdrożenie obowiązkowego wymiaru zajęć wychowania fizycznego określonego w art. 19 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 60, dla uczniów gimnazjów.

**Art. 73.** Rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 28 ust. 2, na rok 2004 ustala się w wysokości 1 %.

**Art. 74.** 1. W celu wyliczenia na 2004 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, o której mowa w art. 20 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 29 przyjmuje się dochody podatkowe gminy, o których mowa w art. 20 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 83 ust. 1.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału gmin we wpływach z tego podatku w wysokości 37,42 %.

**Art. 75.** 1. W celu wyliczenia na 2005 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, o której mowa w art. 20 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 29 przyjmuje się dochody podatkowe gminy, o których mowa w art. 20 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2003 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału gmin we wpływach z tego podatku w wysokości 37,42 %.

**Art. 76.** 1. W roku 2004 część równoważącą subwencji ogólnej, o której mowa w art. 21 ust. 1, otrzymują gminy, w których dochody przeliczeniowe są niższe od dochodów bazowych, z zastrzeżeniem art. 83 ust. 2.

2. Przez dochody bazowe gminy rozumie się, z zastrzeżeniem ust. 3, wykazane w sprawozdaniach i wnioskach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów oraz w informacjach sporządzonych za 2002 r. przez właściwych dysponentów, łączne dochody z tytułu:

- 1) dotacji przeznaczonych na finansowanie, realizowanych przez gminy w 2002 r. zadań bieżących, o których mowa w art. 18 ust. 3 i 3a ustawy wymienionej w art. 61 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 69 - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r., a których sposób finansowania uległ zmianie z tym dniem;
- 2) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 3) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych;
- 4) części podstawowej subwencji ogólnej dla gmin;
- 5) części rekompensującej subwencji ogólnej dla gmin - w zakresie kwoty rekompensującej dochody utracone w związku z częściową likwidacją podatku od środków transportowych;
- 6) rekompensaty, w formie części rekompensującej subwencji ogólnej dla gmin, utraconych w 2002 r. dochodów z tytułu ustawowych ulg i zwolnień wynikających z art. 12 ust. 1 pkt 4-6 i ust. 3, art. 13 ust. 1, art. 13a ust. 1 i 2, art. 13b ust. 1 i art. 13c ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431, z późn. zm.<sup>23)</sup>), z art. 62 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 57 oraz z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.<sup>24)</sup>) - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2003 r.

3. Dochody bazowe gminy, o których mowa w ust. 2, pomniejsza się o wpłatę na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej ustaloną na 2002 r.

4. Przez dochody przeliczeniowe gminy rozumie się, z zastrzeżeniem ust. 5, łączne dochody:

- 1) wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów - z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, zwiększonych do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału we wpływach z tego podatku w wysokości 33,80 %;
  - 2) wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów - z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych;
  - 3) z części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, o której mowa w art. 20 ust. 1, ustalonej na 2004 r.
5. Dochody przeliczeniowe gminy, o których mowa w ust. 4, pomniejsza się o wpłatę określoną w art. 29, ustaloną na 2004 r.
6. Wysokość należnej gminie części równoważącej subwencji ogólnej ustala się w następujący sposób:
- 1) oblicza się dla danej gminy różnicę między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi;
  - 2) oblicza się współczynnik udziału dodatniej różnicy dla danej gminy w łącznej kwocie dodatnich różnic dla wszystkich gmin;
  - 3) współczynnik udziału, obliczony w sposób określony w pkt 2, mnoży się przez kwotę części równoważącej subwencji ogólnej, ustalonej zgodnie z art. 21;
  - 4) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest wyższa od różnicy między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi gminy - wysokość należnej gminie części równoważącej jest równa różnicy, obliczonej dla gminy w sposób określony w pkt 1, a nadwyżka środków zwiększa rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1;
  - 5) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest niższa od różnicy między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi gminy - wysokość należnej gminie części równoważącej jest równa kwocie obliczonej w sposób określony w pkt 3.

**Art. 77.** 1. W celu wyliczenia na 2004 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów, o której mowa w art. 22 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 30 przyjmuje się dochody podatkowe powiatu, o których mowa w art. 22 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach oraz informacjach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 84 ust. 1.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału powiatów we wpływach z tego podatku w wysokości 8,00 %.

3. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych dla danego powiatu ustala się jako łączną kwotę dochodów z tego tytułu, wykazanych przez gminy, położone na terenie tego powiatu, w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów, zmniejszoną do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału powiatów we wpływach z tego podatku w wysokości 1,00 %.

**Art. 78.** 1. W celu wyliczenia na 2005 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów, o której mowa w art. 22 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 30 przyjmuje się dochody podatkowe powiatu, o których mowa w art. 22 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach oraz informacjach sporządzonych za 2003 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału powiatów we wpływach z tego podatku w wysokości 8,00 %.

3. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych ustala się jako łączną kwotę dochodów z tego tytułu wykazanych przez gminy, położone na terenie danego powiatu, w sprawozdaniach sporządzonych za 2003 r. na podstawie odrębnych przepisów, zmniejszoną do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału powiatów we wpływach z tego podatku w wysokości 1,00 %.

**Art. 79.** 1. W roku 2004 część równoważącą subwencji ogólnej, o której mowa w art. 23 ust. 1, otrzymują powiaty, w których dochody przeliczeniowe są niższe od dochodów bazowych, z zastrzeżeniem art. 84 ust. 2.

2. Przez dochody bazowe powiatu rozumie się, wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów oraz w informacjach za 2002 r. sporządzonych przez właściwych dysponentów, łączne dochody z tytułu:

- 1) dotacji przeznaczonych na finansowanie, realizowanych przez powiaty w 2002 r., zadań bieżących, o których mowa w art. 53 ust. 2a ustawy wymienionej w art. 52 - w zakresie dotyczącym nauczycieli placówek opiekuńczo-wychowawczych będących emerytami i rencistami, w art. 10a pkt 7 i 11b i art. 11a pkt 7 ustawy wymienionej w art. 54, w art. 5 ust. 1 pkt 2, art. 19 ust. 3, art. 21 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, art. 22 ust. 5, art. 23 ust. 4 i art. 36 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 57 oraz w art. 6 i 6a ustawy wymienionej w art. 59 - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r., a których sposób finansowania uległ zmianie z tym dniem,
  - 2) części drogowej subwencji ogólnej dla powiatów za 2002 r., z wyłączeniem środków otrzymanych z rezerwy tej części subwencji oraz środków na utrzymanie rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę,
  - 3) części wyrównawczej subwencji ogólnej za 2002 r.,
  - 4) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych za 2002 r.,
  - 5) dochodów, o których mowa w art. 23 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 63, za 2002 r.
- powiększone o 3 %.

3. Przez dochody przeliczeniowe powiatu rozumie się, zastrzeżeniem ust. 4, łączne dochody:

- 1) wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów oraz w informacjach sporządzonych za 2002 r. przez właściwych dysponentów z tytułu:
  - a) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, zwiększonego do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału we wpływach z tego podatku, w wysokości 8,00 %,
  - b) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, ustalonego jako łączna kwota dochodów z tego tytułu uzyskanych w 2002 r. przez gminy położone na obszarze danego powiatu, zmniejszona do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału we wpływach z tego podatku, w wysokości 1,00 %,
  - c) dochodów, o których mowa w art. 23 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 63, zwiększonych do wysokości wynikającej ze wskaźnika udziału w tych dochodach obowiązującego od dnia 1 stycznia 2004 r.;
- 2) z części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów, o której mowa w art. 22 ust. 1, ustalonej na 2004 r.

4. Dochody przeliczeniowe powiatu, o których mowa w ust. 3, pomniejsza się o wpłatę, określoną w art. 30, ustaloną na 2004 r.

5. Wysokość należnej powiatowi części równoważącej subwencji ogólnej ustala się w następujący sposób:

- 1) oblicza się dla danego powiatu różnicę między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi;
- 2) oblicza się współczynnik udziału dodatniej różnicy dla danego powiatu w łącznej kwocie dodatnich różnic dla wszystkich powiatów;
- 3) współczynnik udziału, obliczony w sposób określony w pkt 2, mnoży się przez łączną kwotę części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów, ustalonej zgodnie z art. 23;
- 4) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest wyższa od różnicy między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi powiatu - wysokość należnej powiatowi części równoważącej jest równa różnicy obliczonej dla powiatu w sposób określony w pkt 1, a nadwyżka środków zwiększa rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1;
- 5) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest niższa od różnicy między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi powiatu - wysokość należnej powiatowi części równoważącej jest równa kwocie obliczonej w sposób określony w pkt 3.

**Art. 80.** 1. W celu wyliczenia na 2004 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw, o której mowa w art. 24 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 31 przyjmuje się dochody podatkowe województwa, o których mowa w art. 24 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach oraz informacjach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału województw we wpływach z tego podatku w wysokości 11,90 %.

**Art. 81.** 1. W celu wyliczenia na 2005 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw, o której mowa w art. 24 ust. 1, oraz wpłat określonych w art. 31 przyjmuje się dochody podatkowe województwa, o których mowa w art. 24 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach oraz informacjach sporządzonych za 2003 r. na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększa się do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału województw we wpływach z tego podatku w wysokości 11,90 %.

**Art. 82.** 1. W 2004 r. kwotę, stanowiącą 30 % części regionalnej subwencji ogólnej dla województw, o której mowa w art. 25 ust. 8, dzieli się między województwa, w których dochody przeliczeniowe są niższe od dochodów bazowych.

2. Przez dochody bazowe województwa rozumie się, wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów oraz w informacjach sporządzonych za 2002 r. przez właściwych dysponentów, łączne dochody z tytułu:

- 1) dotacji przeznaczonych na finansowanie, realizowanych przez województwa w 2002 r. zadań, o których mowa w art. 8a ustawy wymienionej w art. 58, w art. 21 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 62 oraz w art. 40 ust. 1 ustawy wymienionej w art. 70 - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r. oraz w art. 5 ustawy wymienionej w art. 59, a których sposób finansowania uległ zmianie z dniem 1 stycznia 2004 r.;
- 2) dotacji przeznaczonych na finansowanie, realizowanych przez powiaty w 2002 r. zadań, o których mowa w art. 11b ust. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w art. 54 - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r., a których sposób finansowania uległ zmianie z dniem 1 stycznia 2004 r.;
- 3) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 4) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych;
- 5) części drogowej subwencji ogólnej dla województw za 2002 r., z wyłączeniem środków otrzymanych z rezerwy tej części subwencji;
- 6) części wyrównawczej subwencji ogólnej za 2002 r.

3. Przez dochody przeliczeniowe województwa rozumie się, z zastrzeżeniem ust. 4, łączne dochody:

- 1) wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów - z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych;

- 2) wykazane w sprawozdaniach sporządzonych za 2002 r. na podstawie odrębnych przepisów - z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, zwiększonego do kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału we wpływach z tego podatku, w wysokości 10,80 %;
- 3) ustalone na 2004 r., z tytułu:
  - a) części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw, o której mowa w art. 24,
  - b) kwot wchodzących w skład części regionalnej subwencji ogólnej dla województw, o których mowa w art. 25 ust. 2, 4 i 6.
4. Dochody przeliczeniowe województwa, o których mowa w ust. 3, pomniejsza się o wpłatę określoną w art. 31, ustaloną na 2004 r.
5. Wysokość należnej województwu kwoty ustala się w następujący sposób:
  - 1) oblicza się dla danego województwa różnicę między dochodami bazowymi a dochodami przeliczeniowymi;
  - 2) oblicza się współczynnik udziału dodatniej różnicy dla danego województwa w łącznej kwocie dodatnich różnic dla wszystkich województw;
  - 3) współczynnik udziału, obliczony w sposób określony w pkt 2, mnoży się przez wskaźnik 0,30 i łączną kwotę części regionalnej subwencji ogólnej dla województw, o której mowa w art. 25 ust. 1;
  - 4) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest wyższa od różnicy między dochodami bazowymi i dochodami przeliczeniowymi województwa - wysokość należnej województwu kwoty, o której mowa w ust. 1, jest równa różnicy obliczonej dla województwa w sposób określony w pkt 1, a nadwyżka środków zwiększa rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1;
  - 5) jeżeli kwota obliczona w sposób określony w pkt 3 jest niższa od różnicy między dochodami bazowymi i dochodami przeliczeniowymi województwa - wysokość należnej województwu kwoty, o której mowa w ust. 1, jest równa kwocie obliczonej w sposób określony w pkt 3.

**Art. 83.** 1. W celu ustalenia dochodów podatkowych stanowiących podstawę do wyliczenia, zgodnie z art. 74, na 2004 r. dla miasta stołecznego Warszawy części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, o której mowa w art. 20, i wpłat określonych w art. 29 sumuje się:

- 1) dochody z tytułów, o których mowa w art. 20 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach sporządzanych na podstawie odrębnych przepisów przez:
  - a) gminy warszawskie utworzone ustawą z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195, z późn. zm.<sup>25)</sup>) oraz gminę Wesoła, zwane dalej "gminami warszawskimi" - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.,
  - b) miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.;
- 2) dochody z tytułu opłaty skarbowej, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz dotacji na oświetlenie dróg, wykazane w sprawozdaniu, sporządzonym na podstawie odrębnych przepisów, przez związek komunalny miasta stołecznego Warszawy utworzony ustawą wymienioną w pkt 1 lit. a, zwany dalej "związkiem komunalnym m. st. Warszawy" - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.

2. W celu wyliczenia na 2004 r. dla miasta stołecznego Warszawy części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, zgodnie z art. 76:

- 1) przy ustalaniu dochodów bazowych z tytułów, o których mowa w art. 76 ust. 2, sumuje się dochody wykazane:
  - a) w sprawozdaniach sporządzonych na podstawie odrębnych przepisów przez:
    - gminy warszawskie - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.,
    - miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.,
  - b) w informacjach sporządzonych przez właściwych dysponentów za 2002 r. - w odniesieniu do dochodów z tytułów, o których mowa w art. 76 ust. 2 pkt 1:
    - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r. - dla gmin warszawskich,
    - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. - dla miasta stołecznego Warszawy;
- 2) wpłatę na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej na 2002 r., o której mowa w art. 76 ust. 3, ustala się jako sumę wpłat ustalonych na 2002 r. dla gmin warszawskich za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r. i dla miasta stołecznego Warszawy za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.;
- 3) przy ustalaniu dochodów przeliczeniowych, o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt 1, sumuje się dochody wykazane w sprawozdaniach sporządzonych na podstawie odrębnych przepisów przez:
  - a) gminy warszawskie - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.,
  - b) miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.

**Art. 84.** 1. W celu ustalenia dochodów podatkowych stanowiących podstawę do wyliczenia, zgodnie z art. 77, na 2004 r. dla miasta stołecznego Warszawy części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów, o której mowa w art. 22, oraz wpłat, określonych w art. 30, sumuje się dochody z tytułów, o których mowa w art. 22 ust. 3, wykazane w sprawozdaniach sporządzanych na podstawie odrębnych przepisów przez:

- 1) powiat warszawski - zniesiony ustawą z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087), zwany dalej "powiatem warszawskim" - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.;

- 2) miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.
2. W celu wyliczenia na 2004 r. dla miasta stołecznego Warszawy części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów, zgodnie z art. 79:
- 1) przy ustalaniu dochodów bazowych z tytułów, o których mowa w art. 79 ust. 2, sumuje się dochody wykazane:
    - a) w sprawozdaniach sporządzonych na podstawie odrębnych przepisów przez:
      - powiat warszawski - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.,
      - miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.,
    - b) w informacjach sporządzonych przez właściwych dysponentów za 2002 r. - w odniesieniu do dochodów z tytułów, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1:
      - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r. dla powiatu warszawskiego,
      - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. dla miasta stołecznego Warszawy,
      - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r. dla związku komunalnego m. st. Warszawy, w przypadku dotacji, o której mowa w ust. 3;
  - 2) przy ustalaniu dochodów przeliczeniowych, o których mowa w art. 79 ust. 3 pkt 1, sumuje się dochody wykazane w sprawozdaniach sporządzonych na podstawie odrębnych przepisów przez:
    - a) powiat warszawski - za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 26 października 2002 r.,
    - b) miasto stołeczne Warszawę - za okres od dnia 27 października 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.
3. W odniesieniu do miasta stołecznego Warszawy przez część drogową subwencji ogólnej dla powiatów za 2002 r. należy rozumieć również dotację z budżetu państwa dla związku komunalnego m. st. Warszawy na finansowanie budowy, modernizacji, utrzymania, zarządzania i ochrony dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w mieście stołecznym Warszawie.

**Art. 85.** 1. W 2004 r. gminy otrzymują część rekompensującą subwencji ogólnej z tytułu ostatecznego rozliczenia części rekompensującej subwencji ogólnej, określonej w art. 24 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983, z późn. zm.<sup>26)</sup>), za 2003 r.

2. Przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy wymienionej w ust. 1, zachowują moc do dnia 31 grudnia 2004 r. w zakresie dokonania rozliczenia faktycznych rocznych skutków wynikających z decyzji i nakazów płatniczych oraz deklaracji podatkowych za rok podatkowy 2003.

3. W ustawie budżetowej na rok 2004 tworzy się rezerwę celową subwencji ogólnej z przeznaczeniem na rozliczenia części rekompensującej subwencji ogólnej, o których mowa w ust. 1.

**Art. 86.** Na rok 2004 rezerwa, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 2, stanowi sumę:

- 1) kwoty rezerwy części drogowej subwencji ogólnej na 2003 r. ustalonej zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2003 r. oraz
- 2) kwoty na utrzymanie rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu powyżej 2.000 pojazdów na dobę ustalonej na 2003 r. w ramach części drogowej subwencji ogólnej.

**Art. 87.** 1. Powiat, który prowadzi lub zleca prowadzenie ponadgminnych domów pomocy społecznej, zwanych dalej "domami", otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa, według zasad określonych w ust. 2-4.

2. Dotacja przysługuje powiatowi, który prowadzi lub zleca prowadzenie domu, w którym przebywają mieszkańcy przyjęci do tego domu przed dniem 1 stycznia 2004 r., a także powiatowi, który przyjmie do domu osoby ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem.

3. Dotacja, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana w okresach miesięcznych.

4. Wojewoda przekazuje kwotę dotacji dla powiatu na podstawie informacji o aktualnej liczbie mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, i miesięcznych kosztach utrzymania tej liczby mieszkańców, uzyskanych za miesiąc poprzedzający miesiąc, na który jest ustalana dotacja.

5. Miesięczną kwotę dotacji dla powiatu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, w powiecie i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu za mieszkańca, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Do wyliczenia dotacji przyjmuje się średni miesięczny koszt utrzymania w domu nie wyższy jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa.

7. Średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów, ustalona zgodnie z ust. 5, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach.

8. Osoby przyjęte do domu pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. oraz osoby posiadające skierowania do domu pomocy społecznej wydane przed dniem 1 stycznia 2004 r. ponoszą opłatę na dotychczasowych zasadach.

9. Zasady określone w ust. 1-8 stosuje się odpowiednio w przypadku przejęcia przez samorząd województwa domu pomocy społecznej na podstawie umowy z właściwym powiatem.

**Art. 88.** 1. Do przyznawania i wypłaty świadczeń określonych w ustawie wymienionej w art. 54, dla osób skierowanych do domu pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy o właściwości miejscowej.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy jednostki organizacyjne pomocy społecznej o zasięgu ponadpowiatowym stają się jednostkami regionalnymi.

3. Do czasu wydania rozporządzeń na podstawie przepisów ustawy wymienionej w art. 54 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 89.** 1. Udział gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, o którym mowa w art. 4 ust. 2, zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika obliczonego łącznie dla całego kraju, według zasad określonych w ust. 2.

2. Wskaźnik, o którym mowa w ust. 1, ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r.

3. Dla 2004 r. wskaźnik, o którym mowa w ust. 1, wynosi 0,95.

**Art. 90.** 1. W 2004 r. powiaty prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na dotychczasowych zasadach.

2. W 2004 r. udział powiatów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wynosi 8,42 %.

3. Do dnia 31 grudnia 2004 r. powiat prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą jest zobowiązany do ustalenia powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania przebywających w placówce dzieci przed ich skierowaniem do tej placówki.

4. Do dnia 31 grudnia 2004 r. powiat prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą ma obowiązek zawrzeć z właściwym powiatem, ustalonym zgodnie z ust. 3, umowę określającą warunki i sposób przekazywania powiatowi prowadzącemu placówkę środków finansowych przez powiat, na terenie którego miały miejsce zamieszkania dzieci przebywające w placówce.

**Art. 91.** Jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane do dokonania wpłat do budżetu państwa, o których mowa w art. 29-31, przekazują pierwszą ratę tych wpłat w terminie do dnia 31 stycznia 2004 r.

**Art. 92.** Przy ustalaniu na 2004 r.:

- 1) części równoważącej subwencji ogólnej i wpłat dla gmin, w których wskaźnik G jest wyższy od 150 % wskaźnika Gg i dochody bazowe są wyższe od dochodów przeliczeniowych:
  - a) zmniejsza się kwotę wpłat o kwotę nie większą niż część równoważąca subwencji ogólnej oraz
  - b) zmniejsza się kwotę części równoważącej subwencji ogólnej o kwotę zmniejszenia wpłat, o której mowa w lit. a;
- 2) części równoważącej subwencji ogólnej i wpłat dla powiatów, w których wskaźnik P jest wyższy od 110 % wskaźnika Pp i dochody bazowe są wyższe od dochodów przeliczeniowych:
  - a) zmniejsza się kwotę wpłat o kwotę nie większą niż część równoważąca subwencji ogólnej oraz
  - b) zmniejsza się kwotę części równoważącej subwencji ogólnej o kwotę zmniejszenia wpłat, o której mowa w lit. a;
- 3) kwoty stanowiącej 30 % części regionalnej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 25 ust. 8, i wpłat dla województw, w których wskaźnik W jest wyższy od 110 % wskaźnika Ww i dochody bazowe są wyższe od dochodów przeliczeniowych:
  - a) zmniejsza się kwotę wpłat o kwotę nie większą niż kwota wchodząca w skład części regionalnej subwencji ogólnej oraz
  - b) zmniejsza się kwotę wchodzącą w skład części regionalnej subwencji ogólnej o kwotę zmniejszenia wpłat, o której mowa w lit. a.

**Art. 93.** 1. W celu zapewnienia ciągłości finansowania zadań gmin i powiatów w 2004 r., minister właściwy do spraw finansów publicznych przekaze na ich rachunki, w terminie do dnia 20 stycznia 2004 r., jednorazową zaliczkę z budżetu państwa w wysokości 1/12 różnicy między kwotą wynikającą z planowanej na 2004 r. dla danej jednostki kwoty udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych a kwotą wynikającą z udziału we wpływach z tego podatku przed dniem 1 stycznia 2004 r.

2. W celu zapewnienia ciągłości finansowania zadań województw w 2004 r., minister właściwy do spraw finansów publicznych przekaze na ich rachunki, w terminie do dnia 20 stycznia 2004 r., jednorazową zaliczkę z budżetu państwa w wysokości 1/12 kwoty planowanych dochodów województwa z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, ustaloną jako iloczyn planowanej na 2004 r. ogólnej kwoty wpływów z tego podatku, wskaźnika 0,1390 oraz wskaźnika równego udziałowi wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych w 2002 r. z terenu danego województwa w ogólnej kwocie wpływów z tego podatku w tym samym roku, z zastrzeżeniem ust. 6.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych potrąci w sześciu równych ratach, poczynawszy od dnia 1 maja 2004 r., z dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych kwoty odpowiadające przekazanej zaliczce, o której mowa w ust. 1.

4. Województwa, poczynawszy od dnia 1 maja 2004 r., dokonują zwrotu zaliczki, o której mowa w ust. 2, w sześciu równych ratach, na rachunek budżetu państwa, przy czym termin spłaty każdej z rat upływa 5 dnia danego miesiąca. Od kwot niewpłaconych w tym terminie nalicza się odsetki jak dla zaległości podatkowych.

5. Do niewpłaconych w terminie kwot, o których mowa w ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

6. Podstawę obliczenia wskaźnika udziału wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych stanowią dochody z tytułu udziału z tego podatku wykazane w sprawozdaniach za 2002 r., których obowiązek sporządzania wynika z odrębnych przepisów.

**Art. 94.** 1. Przepisy art. 10 ust. 6 i 8-10 oraz art. 11, 12 i 18 ustawy wymienionej w art. 69, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się odpowiednio do rozliczenia w 2004 r. dotacji dla gmin na dofinansowanie wypłat dodatków mieszkaniowych za rok 2003.

2. Przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 13 ustawy wymienionej w art. 69, zachowują moc do dnia 1 lutego 2004 r.

**Art. 95.** W zakresie opłat, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. e, należnych za okres do dnia 31 grudnia 2001 r., wymierzonych przez organ wskazany w odrębnych przepisach inny niż urząd skarbowy, udzielanie ulg, odraczanie, umarzanie oraz rozkładanie na raty opłat może nastąpić w sposób, określony przepisami odrębnymi, po uzyskaniu zgody wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Zgoda jest wydawana w formie postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie.

**Art. 96.** Do postępowań w sprawie zwrotu dotacji, o których mowa w art. 43 i 44 ustawy wymienionej w art. 85 ust. 1, wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o finansach publicznych.

**Art. 96a.** <sup>(9)</sup> W sprawach wpłat gmin przeznaczonych na zwiększenie części podstawowej subwencji ogólnej, zwrotu nienależnych kwot subwencji ogólnej oraz w sprawach rozkładania na raty, odraczania terminu płatności i umarzaniu - w całości lub w części - podlegających zwrotowi nienależnych kwot subwencji ogólnej oraz odsetek, przekazanych na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2003 r., stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy.

**Art. 97.** Zasady wynikające z art. 19-32, art. 71, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 82-87, 89, art. 90 ust. 1 i 2 i art. 92 stosuje się po raz pierwszy do ustalenia subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2004 oraz do opracowania ustawy budżetowej i uchwał budżetowych na rok 2004.

**Art. 98.** W roku 2003:

- 1) termin, o którym mowa w art. 33 ust. 1 pkt 1, przedłuża się do dnia 1 grudnia 2003 r.;
- 2) termin, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.<sup>9)</sup>), przedłuża się do dnia 1 grudnia 2003 r.;
- 3) termin, o którym mowa w art. 121 ust. 1 ustawy wymienionej w pkt 2 oraz w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.<sup>27)</sup>), w art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.<sup>4)</sup>) i w art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.<sup>28)</sup>), przedłuża się do dnia 15 grudnia 2003 r.;
- 4) termin, o którym mowa w art. 125 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 2, przedłuża się do dnia 31 grudnia 2003 r.

**Art. 99.** Traci moc art. 40 ust. 1 pkt 1-3 i ust. 1a oraz art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983, z późn. zm.<sup>26)</sup>).

**Art. 100.** W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na rok 2004, nie wcześniej jednak niż dnia 2 stycznia 2004 r., minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje właściwym jednostkom samorządu terytorialnego informacje o ostatecznych wysokościach kwot na rok 2004, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2.

**Art. 101.** Prezes Rady Ministrów do dnia 30 czerwca 2006 r. przedłoży Sejmowi informację o skutkach obowiązywania art. 20-41 wraz z propozycjami zmian.

**Art. 102.** Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r., z tym że art. 33 ust. 1 pkt 1, art. 34 ust. 1 pkt 1, art. 55, art. 69 pkt 5, art. 97, art. 98, art. 99 i art. 100 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

- <sup>1)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608 i Nr 202, poz. 1956.
- <sup>2)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 86, poz. 958, z 2001 r. Nr 125, poz. 1371, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 62, poz. 554, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1816 i Nr 216, poz. 1826 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i 721 i Nr 200, poz. 1953.
- <sup>3)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 117, poz. 1007, Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1360 i Nr 240, poz. 2055.
- <sup>4)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 162, poz. 1568.
- <sup>5)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1989 r. Nr 74, poz. 443, z 1992 r. Nr 21, poz. 86, z 1993 r. Nr 11, poz. 50, z 1995 r. Nr 86, poz. 433, z 1997 r. Nr 117, poz. 751 i Nr 137, poz. 926 oraz z 2000 r. Nr 68, poz. 805.
- <sup>6)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475, Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452, z 2002 r. Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387 oraz z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, Nr 137, poz. 1302 i Nr 170, poz. 1660.
- <sup>7)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 95, poz. 1041 i Nr 109, poz. 1158, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 100, poz. 1085, Nr 111, poz. 1197 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 66, poz. 596 i Nr 230, poz. 1921 oraz z 2003 r. Nr 84, poz. 774.
- <sup>8)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 60, poz. 700 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 200, poz. 1683.
- <sup>9)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851.
- <sup>10)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176 i Nr 137, poz. 1304.
- <sup>11)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238, z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111, poz. 1194, Nr 122, poz. 1349 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 44, poz. 389, Nr 122, poz. 1143, Nr 128, poz. 1176, Nr 135, poz. 1268 i Nr 137, poz. 1304.
- <sup>12)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1683 oraz z 2003 r. Nr 96, poz. 874, Nr 110, poz. 1039, Nr 188, poz. 1840 i Nr 200, poz. 1953.
- <sup>13)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 110, poz. 1189 i Nr 145, poz. 1623, z 2002 r. Nr 130, poz. 1112 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568.
- <sup>14)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189 i Nr 145, poz. 1623, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 113, poz. 984 i Nr 200, poz. 1682 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i 721 i Nr 162, poz. 1568.
- <sup>15)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 122, poz. 1143, Nr 128, poz. 1176, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 142, poz. 1380 i Nr 166, poz. 1608.
- <sup>16)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1115 oraz z 2002 r. Nr 4, poz. 31, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 130, poz. 1112 i Nr 207, poz. 1752.
- <sup>17)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 63, poz. 634 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 135, poz. 1145 oraz z 2003 r. Nr 199, poz. 1938.
- <sup>18)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 129, poz. 1447 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 126, poz. 1070, Nr 130, poz. 1112, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1682 i Nr 240, poz. 2058 oraz z 2003 r. Nr 1, poz. 15, Nr 80, poz. 717, 720 i 721, Nr 96, poz. 874, Nr 124, poz. 1152 i Nr 162, poz. 1568.

- <sup>19)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 150, poz. 983, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, z 2002 r. Nr 216, poz. 1826 i Nr 240, poz. 2057 oraz z 2003 r. Nr 200, poz. 1953.
- <sup>20)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 498, Nr 135, poz. 1268 i Nr 166, poz. 1609.
- <sup>21)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1323, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 208, poz. 1763 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1304.
- <sup>22)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1086 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 205, poz. 1730 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 63 i Nr 80, poz. 720.
- <sup>23)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1994 r. Nr 1, poz. 3, z 1996 r. Nr 91, poz. 409, z 1997 r. Nr 43, poz. 272 i Nr 137, poz. 926, z 1998 r. Nr 108, poz. 681, z 2001 r. Nr 81, poz. 875, z 2002 r. Nr 200, poz. 1680 oraz z 2003 r. Nr 110, poz. 1039 i Nr 162, poz. 1568.
- <sup>24)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052.
- <sup>25)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1994 r. Nr 86, poz. 396, z 1995 r. Nr 124, poz. 601, z 1998 r. Nr 127, poz. 847, z 1999 r. Nr 92, poz. 1044, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497.
- <sup>26)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1119, z 2000 r. Nr 95, poz. 1041, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 55, poz. 574 i Nr 145, poz. 1623, z 2002 r. Nr 216, poz. 1826 oraz z 2003 r. Nr 177, poz. 1725.
- <sup>27)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568.
- <sup>28)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 162, poz. 1568.